

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA PRÁVNICKÁ

DIPLOMOVÁ PRÁCE

DOHODA O VINĚ A TRESTU

Zpracoval: David Grygárek

V Plzni, 28. 3. 2014

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci zpracoval samostatně, a že jsem vyznačil prameny, z nichž jsem pro svou práci čerpal způsobem ve vědecké práci obvyklým.

V Plzni, 28. 3. 2014

.....

David Grygárek

Tímto bych chtěl upřímně poděkovat svému vedoucímu diplomové práce Prof. JUDr. Janu Musilovi, CSc. za pomoc a cenné rady při zpracování práce.

Obsah

1.	ÚVOD.....	1
2.	ARGUMENTY PRO ZAVEDENÍ DOHODY O VINĚ A TRESTU	3
2.1	ZRYCHLENÍ TRESTNÍHO ŘÍZENÍ.....	3
2.2	ZVÝŠENÍ ŠANCE NA RESOCIALIZACI	3
2.3	VÝHODNOST PRO OBĚŤ TRESTNÉHO ČINU	4
3.	ARGUMENTY PROTI ZAVEDENÍ DOHODY O VINĚ A TRESTU.....	6
3.1	NEADEKVÁTNÍ TREST	6
3.2	PSYCHICKÝ TLAK NA OBVINĚNÉHO	7
3.3	TRESTÁNÍ VYUŽITÍ PRÁVA NA SOUD.....	8
3.4	VĚROHODNOST PROHLÁŠENÍ O SPÁCHÁNÍ SKUTKU	8
3.5	PROBLÉM ČÁSTEČNÉHO DOZNÁNÍ	9
3.6	OMEZENÍ ZÁSADY VEŘEJNOSTI	9
3.7	NEROVNÉ ZACHÁZENÍ	10
3.8	NÁVRH DOZNÁNÍ JAKO DŮKAZ PROTI OBVINĚNÉMU.....	11
3.9	POSTOJ OBVINĚNÉHO K ČINU.....	11
4.	INSTITUT DOHODY O VINĚ A TRESTU V ČESKÉ REPUBLICE	12
4.1	SNAHA O ZAVEDENÍ DOHODY O VINĚ A TRESTU V ČESKÉ REPUBLICE	12
4.2	SOUČASNÁ PRÁVNÍ ÚPRAVA DOHODY O VINĚ A TRESTU V ČESKÉ REPUBLICE.....	13
4.2.1	Podmínky pro zahájení jednání o dohodě o vině a trestu	13
4.2.2	Nárok obviněného na jednání o dohodě o vině a trestu	14
4.2.3	Vyloučení sjednání dohody o vině a trestu.....	17
4.2.4	Povinné zastoupení obviněného.....	19
4.2.5	Jednání o dohodě o vině a trestu.....	20
4.2.6	Prohlášení obviněného, že spáchal skutek, za který je stíhán	21
4.2.7	Vliv sjednání dohody o vině a trestu na druh a výměru trestu... ..	22

4.2.8	Opravné prostředky a dohoda o vině a trestu.....	24
4.2.9	Vyloučení soudce	25
5.	ÚPRAVA INSTITUTU DOHODY O VINĚ A TRESTU VE SLOVENSKÉ REPUBLICE	26
5.1	OKRUH TRESTNÝCH ČINU, KDE LZE DOHODU O VINĚ A TRESTU SJEDNAT.....	28
5.2	MOŽNOST SJEDNAT DOHODU O VINĚ A TRESTU S MLADISTVÝM	29
5.3	VLIV DOHODY O VINĚ A TRESTU NA VÝMĚRU TRESTU	30
5.4	ODMĚNA ADVOKÁTA	31
6.	DOHODA O VINĚ A TRESTU VE SPOJENÝCH STÁTECH AMERICKÝCH.....	32
6.1	POROVNÁNÍ S ÚPRAVOU DOHODY O VINĚ A TRESTU V ČESKÉ REPUBLICE	33
6.2	HISTORIE PLEA BARGAINING	33
6.3	KLÍČOVÁ ROZHODNUTÍ OHLEDNĚ DOHODY O VINĚ A TRESTU	34
6.3.1	Boykin v. Alabama.....	35
6.3.2	Brady v. United States.....	35
6.3.3	Hunter v. Fogg.....	36
6.3.4	Případ Harryho Sieglera	36
6.3.5	United States v. Rodriguez.....	36
6.3.6	Bordenkircher v. Hayes.....	37
7.	ZÁVĚR.....	38
8.	RESUMÉ.....	41
I.	SEZNAM LITERATURY	42

1. Úvod

Jako téma diplomové práce jsem si vybral institut dohody o vině a trestu, institut v českém trestním právu nový a kontroverzní. Tento institut byl v českém trestním řádu zakotven novelou trestního řádu provedenou zákonem č. 193/2012 Sb. Přijetí tohoto institutu do českého právního řádu je pokračováním tzv. racionalizace trestní justice¹. Na rozdíl od odklonů v trestním řízení lze schválením dohody o vině a trestu uložit i nepodmíněný trest, což jinak nelze bez projednání věci v hlavním líčení².

Názory jak na úpravu dohody v České republice (např. názory na otázku okruhu trestných činů, u kterých by měla být dohoda o vině a trestu možná), tak na dohodu o vině a trestu samotnou se u odborné veřejnosti rozcházejí. Institut dohody o vině a trestu přináší jisté výhody, ale je otázkou, zda tyto výhody na pomyslných miskách vah převáží nevýhody tohoto institutu.

Pro zavedení tohoto institutu je uváděn především argument zjednodušení trestního řízení, ze kterého vyplývá mimo jiné i zkrácení trestního řízení a zvýšení efektivity justice. Na druhou stranu dochází k narušení základních zásad trestního řízení, zde zejména zásada materiální pravdy. Zákonodárce zavedením dohody o vině a trestu reaguje na problémy české justice, zejména tedy na přetížení orgánů činných v trestním řízení z čehož plyne neúměrná délka trestního řízení. Je otázkou, zdali by vhodnějším řešením nebyla spíše komplexní reforma trestního řízení, to je však otázka, která však již přesahuje téma této diplomové práce³. Zákonodárce též očekává úsporu prostředků, které by jinak musely být vynaloženy při rozsáhlejším

¹ ŠČERBA, Filip. Dohoda o vině a trestu a další prostředky racionalizace trestní justice. Vyd. 1. Praha: Leges, 2012, 128 s. Teoretik. 9. s. ISBN 978-808-7576-304.

² Nebylo tomu tak vždy – dříve bylo trestním příkazem možno uložit dva měsíce trestu odnětí svobody nepodmíněně, později dokonce bylo možno uložit trestním příkazem trest až do jednoho roku. Novela trestního řádu (zákon č. 265/2001 Sb.) však tuto možnost vyloučila a od té doby bylo možno uložit trestním příkazem jako nejpřísnější trest pouze trest podmíněný. K tomu magistra Jamborová uvádí „Trest odnětí svobody je natolik závažný, že je žádoucí, aby uložení takového trestu vždy předcházelo plné trestní řízení s uplatněním všech zásad trestního řízení zajišťujících práva osoby, proti níž se řízení vede“ JAMBOROVÁ, Lenka. Perspektivy dalšího využívání trestního příkazu jako tradiční procesní alternativy [online]. 2012 [cit. 2014-03-20]. Dostupné z: http://law.muni.cz/sborniky/dny_prava_2012/files/trestnepravniaalternativy/JamborovaLenka.pdf.

³ K tomu např: MUSIL, Jan. Dohody o vině a trestu jako forma konsenzuálního trestního řízení. [online]. 2008 [cit. 2014-03-20]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/dohody-o-vine-a-trestu-jako-forma-konsenzualniho-trestniho-rizeni.aspx>, MUSIL, Jan. Rychlost trestního řízení. [online]. 2010 [cit. 2014-03-20]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/rychlost-trestniho-rizeni.aspx> nebo JELÍNEK, Jiří. Zásada rychlosti trestního řízení – bilance a perspektivy. [online]. 2008 [cit. 2014-03-20] Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/zasada-rychlosti-trestniho-rizeni-bilance-a-perspektivy.aspx>.

dokazování a při uskutečnění hlavního líčení. Je také otázkou, zdali právě zakotvení dohody o vině a trestu bylo vhodné pro české trestní právo. Je však třeba objektivně přiznat, že dohoda o vině a trestu funguje v mnoho jiných zemích a bez tohoto institutu by mnoho trestních systémů nemohlo existovat.

Cílem mé práce je předložit argumenty pro i proti dohodě o vině a trestu a to jak obecně, tak se zaměřit na její konkrétní právní úpravu v České republice, Slovenské republice a také na úpravu tzv. plea bargaining ve Spojených státech amerických, kde je však tento institut poměrně značně odlišný od české a slovenské právní úpravy dohody o vině a trestu. Plea bargaining jsem do této diplomové práce zařadil záměrně, jelikož si myslím, že jde nepochybně o zajímavý a kontroverzní institut, který může být pro kontinentální systém zajímavou inspirací nebo také odstrašujícím případem. Závěrem bych chtěl zúročit získané informace a de lege ferenda navrhnout případné změny úpravy dohody o vině a trestu v České republice.

2. Argumenty pro zavedení dohody o vině a trestu

2.1 ZRYCHLENÍ TRESTNÍHO ŘÍZENÍ

Jako hlavní důvod pro zavedení dohody o vině a trestu v České republice byla uváděna potřeba zrychlit trestní řízení. Průměrná délka soudního řízení v letech 2005 – 2011 (ode dne nápadu⁴ do dne právní moci) trestního řízení byla v České republice u okresních soudů přibližně 200 dní (ve sledovaných letech je zde však patrná sestupná tendence⁵) a u krajských soudů okolo 650 dní^{6,7}. Zde je nutné zmínit, že práci krajských soudů (kde délka trestních řízení je prakticky v průměru více než trojnásobná oproti soudům okresním) institut dohody o vině a trestu ovlivní jen minimálně. Důvodová zpráva považuje rychlost výkonu spravedlnosti jako jeden z nejzávažnějších problémů justice ve většině států rady Evropy a apeluje na právo obviněného, aby věc byla projednána v přiměřené době, které je součástí práva na spravedlivý proces (podle článku 6 Evropské úmluvy)⁸. Je otázkou nakolik sjednávání dohod o vině a trestu uleví soudům, které tím získají více prostoru na řešení „nedohodnutých“ ostatních případů a jak moc to ovlivní práci státních zástupců, pro které může být leckdy sjednání dohody o vině a trestu náročnější než sepsání „klasické“ obžaloby.

2.2 ZVÝŠENÍ ŠANCE NA RESOCIALIZACI

Rychlost udělení sankce a zároveň souhlas pachatele se svým trestem výrazně zvyšují šanci na nápravu pachatele.

Se zvětšující se dobou od spáchání trestného činu do stanovení definitivního trestu se vytrácí vztah mezi trestným činem a ukládaným trestem, klesá šance na nápravu pachatele a oslabuje se prvek jak individuální, tak generální prevence⁹. Je proto velice užitečné zkrácení konkrétního trestního řízení, které při uzavření dohody o vině a trestu nastane. Pokud naopak trest nenásleduje bezprostředně po

⁴ Nápadem se zde rozumí okamžik doručení věci k soudu k rozhodnutí.

⁵ V roce 2005: 254, v roce 2008: 219, v roce 2009: 213, v roce 2010: 207, v roce 2011: 192.

⁶ V roce 2005: 697, v roce 2008: 696, v roce 2009: 611, v roce 2010: 672, v roce 2011: 687.

⁷ Statistická ročenka české republiky 2012: 27-2. Pravomocná rozhodnutí soudu a průměrné délky soudního řízení. Ministerstvo spravedlnosti ČR [online]. 2012 [cit. 2013-09-02]. Dostupné z: [http://www.czso.cz/csu/2012ediciplan.nsf/t/9A002AD93B/\\$File/0001122702.xls](http://www.czso.cz/csu/2012ediciplan.nsf/t/9A002AD93B/$File/0001122702.xls).

⁸ PARLAMENT ČR, Poslanecká sněmovna, *sněmovní tisk č. 510/2011*, s. 28.

⁹ Nález Ústavního soudu sp.zn. I.ÚS 554/04 ze dne 31. 3. 2005. Průtahy v trestním řízení a výše trestu (snížení trestu). Dostupné z <http://kraken.slv.cz/I.US554/04>.

spáchání trestného činu, dochází ke zpevnění racionalizací, omlouvání svého jednání, systému namlouvání si určitých skutečností a pachatel může nabýt pocitu správnosti svého trestného jednání¹⁰.

Sám pachatel (popřípadě jeho právní zástupce) jedná se státním zástupcem o uzavření dohody o vině a trestu a fakticky souhlasí se sjednaným trestem - tedy aktivně vystupuje v tomto jednání a souhlasí s dohodnutým trestem. Tedy pachatel přestává být pouze objektem trestního řízení, ale stává se doopravdy jeho aktivní stranou, na jeho vůli více záleží a aktivně nalézá shodu se státním zástupcem, což může napomoci k méně negativnímu postoji pachatele k trestu, jelikož si sám tento trest dohodnul¹¹. A s lepším postojem pachatele k trestu je i větší pravděpodobnost nápravy pachatele.

2.3 VÝHODNOST PRO OBĚŤ TRESTNÉHO ČINU

Dohoda o vině a trestu snižuje možnost sekundární viktimizace tím, že se při uzavření dohody o vině a trestu nekoná hlavní líčení, není tedy potřeba opakovaných výslechů, které mohou oběť trestného činu traumatizovat, zvláště při konfrontaci s obviněným. Stejně tak není potřeba dalších znaleckých posudků. V případě uzavření dohody o vině a trestu také média ztrácí možnost zveřejňovat citlivé informace o případu z hlavního líčení, které mohou oběť sekundárně viktimizovat jak např. detailním popisem okolností spáchání trestného činu, tak zveřejněním případných pachatelových verbálních útoků na oběť trestného činu v rámci jeho obhajoby u hlavního líčení. Trestní řízení je už svou povahou samo o sobě konfliktního rázu – proto je zde častá i eskalace konfliktu mezi obětí a pachatelem, která může vést i k pomstě (recidivě)¹².

V průběhu trestního procesu bývá oběť stresována nejistotou z výsledku procesu a může vnímat nespravedlnost, pramenící z neúměrné délky trestného řízení. Rychlé potrestání pachatele pomůže oběti s rychlejším vyrovnáním se z následky trestného činu a zvýší její důvěru ve spravedlnost.

¹⁰ ŠTĚRBA, Vladislav. Penologie. Vyd. 1. Praha: Armex, 2007, Skripta pro střední a vyšší odborné školy. 18 s. ISBN 978-80-86795-48-5X.

¹¹ ŠÁMAL, Pavel. Trestní řád: komentář. 7., dopl. a přeprac. vyd. C. H. Beck, 2013, xxii, Velké komentáře. 2262 s. ISBN 978-807-4004-650.

¹² MUSIL, Jan. Dohody o vině a trestu jako forma konsenzuálního trestního řízení. [online]. 2008 [cit. 2014-03-20]. Dostupné z: [Http://www.mvcr.cz/clanek/dohody-o-vine-a-trestu-jako-forma-konsenzualniho-trestniho-rizeni.aspx](http://www.mvcr.cz/clanek/dohody-o-vine-a-trestu-jako-forma-konsenzualniho-trestniho-rizeni.aspx) a ŠÁMAL, Pavel. Trestní řád 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 2262.

Šance oběti na vydobytí náhrady škody se zvýší při uzavření dohody o vině a trestu, jelikož součástí dohody o vině a trestu je i prohlášení obviněného o způsobení škody a jeho závazek tuto škodu uhradit. Poškozený má právo se účastnit jak uzavírání dohody o vině a trestu, tak i případného veřejného zasedání o schválení dohody o vině a trestu. Obviněný je motivován dohodnout se na náhradě škody s poškozeným tím, že státní zástupce bude ochotnější uzavřít dohodu o vině a trestu, stejně tak bude i soud ochotnější dohodu schválit, pokud bude sjednána dohoda o náhradě škody mezi poškozeným a obviněným.

3. Argumenty proti zavedení dohody o vině a trestu

3.1 NEADEKVÁTNÍ TREST

Sjednání dohody o vině a trestu není uvedeno mezi polehčujícími okolnostmi a trest by neměl být závislý na tom, jestli a případně jak moc obviněný ulehčí práci orgánům činným v trestním řízení. Stejně tak, jako by nebylo správné, kdyby se na výměře trestu negativně projevilo to, že obviněný nehodlá ulehčit práci orgánům činným v trestním řízení, ba naopak obviněný se nechá obhajovat obhájcem, bude podávat námitky a odvolání, bude předkládat důkazy o svojí nevině, a tím práci orgánů činným v trestním řízení dokonce ztíží¹³! Jelikož tedy samotné sjednání dohody dle mého názoru neobsahuje žádný ospravedlnitelný důvod proč vyměřit obviněnému nižší trest, než by dostal ve standardním řízení, pak musí být trest vyměřován striktně, stejně jako v obdobných případech, kde proběhne klasický trestní proces. Za těchto okolností, kde by obvinění nebyli takto odměňováni za své jednání, lze ale jen těžko očekávat jejich případnou ochotu přistupovat na dohodu o vině a trestu.

Je také otázkou, jak moc se projeví nejistota státního zástupce ohledně rozhodnutí soudu, na jeho ochotě sjednat shovívavější trest. Považuji za nepřijatelné, aby se na dohodnutém trestu projevovaly okolnosti, které by při nesjednání dohody o vině a trestu určovaly obtížnost dokazování. Například jediný svědek je občanem vzdáleného státu, státní zástupce nabídne dohodu o vině a trestu, kde místo nepodmíněného potrestání navrhne podmíněné, jelikož zohlednil skutečnost, že možnost výslechu svědka je přinejmenším velmi komplikovaná a je zde možnost, že se svědka nepodaří vyslechnout. Dokázat obviněnému jeho vinu je úkolem státního zástupce a není zde žádný přímý vztah s pachatelem trestného činu ani jeho postojem k němu, proto není možné zohlednit složitost prokazování viny ve výměře trestu.

Dohoda o vině a trestu neobsahuje žádný prvek lítosti, ani příslib nápravy (jako je tomu například u § 41 písm. n/ trestního zákoníku), kde zákonodárce

¹³ I když se lze setkat i s argumentací, kdy soud „zohlednil to, že obžalovaná vzala zpět svoje odvolání proti rozsudku okresního soudu“. Jedná se o případ, kdy obžalovaná vzala zpět svoje odvolání, ale jelikož se odvolal i státní zástupce, tak rozhodoval odvolací soud. Zdroj: MIKULÁŠ, Klang. Soud zmírnil dceři Klausova kancléře trest za tragickou nehodu. Idnes.cz [online]. 2012 [cit. 2014-02-26]. Dostupné z: http://praha.idnes.cz/magdarena-weigllova-dostala-podminku-d7n-/praha-zpravy.aspx?c=A120904_151300_praha-zpravy_klm.

pokládá za spravedlivé pachatele „odměnit“ mírnějším trestem za projevenou upřímnou lítost. Obviněný u dohody o vině a trestu za pomoci svého obhájce bude pravděpodobně pouze chladně kalkulovat, zda je pro něho výhodné dohodu o vině a trestu přijmou, či je pro něj výhodnější zkusit své šance u soudu.

3.2 PSYCHICKÝ TLAK NA OBVINĚNÉHO

V České republice nemůže nastat situace jako v některých státech Spojených států amerických, kde může obviněnému hrozit trest smrti a kde nepřístupnost na dohodu o vině a trestu pro obviněného de facto může znamenat riziko ztráty života v důsledku rozhodnutí soudu o uložení trestu smrti. Přesto i zde se obviněný může dostat do značného psychického tlaku a otázka, zda obviněný spáchal, či nespáchal skutek, nemusí být to, co rozhodne při rozhodování obviněného, zda na dohodu o vině a trestu přistoupit nebo ne. Hrozí zde nebezpečí, že obviněný, a to i neviný obviněný, bude spíše takticky zvažovat možná rizika nepřístupnosti na nabídku dohody o vině a trestu. Argument o autonomii obviněného a jeho dobrovolném rozhodování přistoupit na dohodu může být lichý, jelikož při hrozícím nepodmíněném trestu několika let vězení nemusí být rozhodnutí obviněného zcela nezávislé. V některých případech přestává být pro obviněného a jeho obhajobu rozhodující, zda obviněný skutečně spáchal trestný čin, neboť poté, co se dostane do postavení obviněného, se jeho hlavní snahou může stát jen to, jak minimalizovat hrozící trest¹⁴. Pro obviněného tak může přistoupení na dohodu o vině a trestu znamenat vysvobození – a to ať již skutek spáchal či nikoliv. Jak vyplývá i z rozhodovací praxe Nejvyššího soudu České republiky, každé trestní stíhání představuje významný zásah do soukromého a osobního života obviněného, obviněný může být v důsledku stíhání vyloučen ze společenského života, psychická zátěž, která trestní stíhání doprovází, může u některých osob vyvolat dokonce trvalé zdravotní následky¹⁵. Pokud se tedy obviněný nachází v tomto rozpoložení, nelze po něm požadovat, aby na sebe, byť částečně, bral zodpovědnost za výsledek řízení.

¹⁴ BOGIRA, Steve. *Courtroom 302: A Year Behind the Scenes in an American Criminal Courthouse* [e-book]. 2006 [cit. 2013-09-14]. ISBN 0679752064. Dostupné z: <http://www.amazon.com/Courtroom-302-American-Criminal-Courthouse/dp/0679752064>.

¹⁵ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 29.11.2011, sp. zn. 28 Cdo 3545/2010. In: *Rozhodnutí a stanoviska Nejvyššího soudu* [online]. [cit. 11. 3. 2013]. Dostupné z: http://www.nsoud.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/WebSearch/97B44A202BBFD2E8C1257A4E00655445?openDocument&Highlight=0.

3.3 TRESTÁNÍ VYUŽITÍ PRÁVA NA SOUD

Obviněný, který se rozhodne dohodu o vině a trestu neuzavřít, je fakticky trestán za využití svého práva na řádný soudní proces. Za absurdní považují, pokud trest navržený státním zástupcem v obžalobě je vyšší než trest, který před podáním obžaloby navrhoval obviněnému při sjednávání dohody o vině a trestu. Určitou obdobu vidím v rušení rozsudků okresních soudů, které při podání odporu proti trestnímu příkazu leckdy vyměřují vyšší tresty, než byly stanoveny v trestních příkazech a fakticky tak trestají obviněného za jeho využití svého práva na projednání věci před soudem¹⁶. Státní zástupce nemusí odůvodňovat rozdíl mezi trestem, se kterým by se spokojil při sjednání dohody o vině a trestu a trestem, který by případně navrhoval u hlavního líčení. Zejména ve Spojených státech amerických tento rozdíl může být obrovský – např. případ *Florida v. Shane Guthrie* kde Shane Guthrie dostal nabídku na dohodu nejdříve dva a později pět let nepodmíněně, a když tyto nabídky odmítl, státní zástupce mu v obžalobě navrhl trest doživotí¹⁷. Přestože v České republice takto přísný trest hrozit nebude a ani takto extrémní difference mezi „dohadovaným“ trestem a trestem navrženým státním zástupcem na konci hlavního líčení, stále se obviněný ocitá pod velikým tlakem.

3.4 VĚROHODNOST PROHLÁŠENÍ O SPÁCHÁNÍ SKUTKU

Jelikož je obviněný pod velkým tlakem ze samotného vyšetřování, navíc zde je ještě postaven před volbu, kde nepřistoupení na dohodu o vině a trestu může vést ke zpřísnění případného trestu, tak je na místě pochybovat o věrohodnosti prohlášení o spáchání skutku. Mimo to jsou zde další příčiny nepravdivých doznání, které ovšem působí na obviněného i v klasickém trestním soudním řízení a jsou to zejména: ochrana jiných osob (a to na základě vlastního rozhodnutí či domluvy), snaha mařit vyšetřování trestné činnosti, senzacechtivost, snaha ulehčit své postavení, neinformovanost a omyl, sugesce a sugestibilita, psychické poruchy, nesprávná procesní nebo životní situace, metody výslechu¹⁸. Na rozdíl od běžného trestního řízení bude při dohodě o vině a trestu větší možnost vzniku justičního

¹⁶ Bez náležitého zdůvodnění, odvolávající se pouze na to, že u trestního příkazu neplatí zásada zákazu reformace in peius.

¹⁷ OPPEL, Richard. Sentencing Shift Gives New Leverage to Prosecutors. *The New York Times* [online]. 1998 [cit. 2013-09-15]. Dostupné z: <http://www.nytimes.com/2011/09/26/us/tough-sentences-help-prosecutors-push-for-plea-bargains.html?pagewanted=all>

¹⁸ SOUKUP, J.: Sebeobviňování a nepravdivá doznání. Praha: Ústav kriminalistiky Právnické fakulty UK, 1973, s. 65-225.

omylu, jelikož soud neprovádí dokazování, ani nemá dostatek podkladů, aby zhodnotil věrohodnost doznání¹⁹. Tato rizika jsou zmírněna povinným zastoupením advokátem.

3.5 PROBLÉM ČÁSTEČNÉHO DOZNÁNÍ

Trestní řád nijak neřeší situaci, kdy je obviněný ochoten se doznat k činu pouze částečně – respektive kdy obviněný nesouhlasí se způsobem provedení činu. Zde je obviněný vystaven velkému tlaku pramenícímu z toho, že pokud odmítne prohlásit, že spáchal skutek, tak, jak ho státní zástupce navrhuje a bude ochotný prohlásit spáchání skutku jen částečně, tedy nedojde k dohodě o vině a trestu, tak obviněnému hrozí vyšší trest, než jaký by při uzavření dohody mohl vyjednat (podobně, jako je uvedeno výše v kapitole 3.3. Trestání využití práva na soud).

Může vzniknout absurdní situace, kdy by obviněný akceptoval trest navržený státním zástupcem, ale odmítá z části doznat skutek, jelikož ho nespáchal. Dohoda o vině a trestu tedy uzavřena není, proběhne soud, který dá obviněnému za pravdu, tedy odsoudí ho pouze za spáchání skutku, tak jak byl ochotný obviněný prohlásit, ale protože zde není žádný „bonus“ pro obviněného za uzavření dohody, dostane trest přísnější, než by dostal, kdyby „nedělal potíže“ a prohlásil, že trestný čin spáchal tak, jak to navrhoval státní zástupce.

3.6 OMEZENÍ ZÁSADY VEŘEJNOSTI

Přestože zásada veřejnosti již v českém trestním právu je narušena např. podmíněným zastavením trestního stíhání, narovnáním či trestním příkazem, dohoda o vině a trestu dále tuto zásadu podkopává. Veřejnost nemá prakticky možnost kontroly, dohadování se odehrává neveřejně a veřejně pouze soud dohodu schvaluje, přičemž dle § 314q trestního řádu dokazování soud neprovádí. Dohoda o vině a trestu tedy dále rozšiřuje okruh trestných činů, kde je spravedlnost vykonávána neveřejně (alespoň tedy z velké části). Tento způsob vyřizování trestních věcí bývá srovnáván s rysy kabinetní justice²⁰. Na druhou stranu,

¹⁹ MUSIL, Jan. Dohody o vině a trestu jako forma konsenzuálního trestního řízení. [online]. 2008 [cit. 2014-03-20]. Dostupné z: [Http://www.mvcr.cz/clanek/dohody-o-vine-a-trestu-jako-forma-konsenzualniho-trestniho-rizeni.aspx](http://www.mvcr.cz/clanek/dohody-o-vine-a-trestu-jako-forma-konsenzualniho-trestniho-rizeni.aspx).

²⁰MUSIL, Jan. Dohody o vině a trestu jako forma konsenzuálního trestního řízení. [online]. 2008 [cit. 2014-03-20]. Dostupné z: [Http://www.mvcr.cz/clanek/dohody-o-vine-a-trestu-jako-forma-konsenzualniho-trestniho-rizeni.aspx](http://www.mvcr.cz/clanek/dohody-o-vine-a-trestu-jako-forma-konsenzualniho-trestniho-rizeni.aspx).

neprojednáním celé věci veřejně jsou chráněni jak poškození, tak i sám pachatel a jeho rodina před nechtěnou medializací případu.

3.7 NEROVNÉ ZACHÁZENÍ

Jedním z argumentů pro zavedení dohody o vině a trestu je též naplnění práva na rychlý a tím i spravedlivý proces ve smyslu čl. 6 EÚLP²¹. Dohoda o vině a trestu má obviněnému zaručovat právo na rychlý proces. Tento argument považuji za lichý, jelikož obviněný má právo na rychlost a tím i spravedlnost i u klasického procesu. Nepovažuji proto za vhodné, aby rychlost řízení byla nabízena jako odměna obviněnému za jeho ochotu přistoupit na dohodu o vině a trestu, pokládám to za určitou rezignaci na rychlost klasického trestního řízení, která je v České republice odbornou veřejností vnímána poměrně negativně. Navíc, i když obviněný má zájem sjednat dohodu o vině a trestu, tedy obviněný navrhne státnímu zástupci sjednání dohody o vině a trestu, státní zástupce není povinen na dohodu přistoupit a to ani za splnění všech podmínek, které stanoví trestní řád a Pokyn obecné povahy NSZ poř. č. 8/2009, o trestním řízení. Vytváří se zde tedy dva druhy řízení – jedno, kde je dáno obviněnému právo sjednat dohodu o vině a trestu a druhé, kde obviněnému toto právo dáno není. Rozhodnutí o tom zda jednat, či nejednat o dohodě o vině a trestu, je tedy zcela závislé na uvážení státního zástupce. Proti tomuto rozhodnutí není přípustný žádný opravný prostředek – tedy individuálním přístupem státního zástupce může být poškozen obviněný²². Státní zástupce nemá navíc ani povinnost odůvodňovat své rozhodnutí o odmítnutí návrhu obviněného, má povinnost obviněného pouze vyrozumět o svém stanovisku.

I samotné nastavení parametrů, kdy státní zástupce nemá uzavírat dohodu o vině a trestu, může být pro obviněného nespravedlivé, jelikož některé z těchto parametrů přímo nesouvisí s obviněným a nemá možnost je ovlivnit. Jako nejproblematičtější v tomto ohledu shledávám zejména náklady řízení před soudem²³.

²¹ ŠÁMAL, Pavel. Trestní řád: komentář 7., dopl. a přeprac. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2013, 3 sv. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-465-0, s. 2260.

²² ŠČERBA, Filip. Dohoda o vině a trestu a další prostředky racionalizace trestní justice. Vyd. 1. Praha: Leges, 2012, 128 s. Teoretik. ISBN 978-808-7576-304, s. 34.

²³ Pokyn obecné povahy NSZ poř. č. 8/2009, o trestním řízení ve znění pozdějších předpisů, čl. 48a odst. 3 písmeno c.

3.8 NÁVRH DOZNÁNÍ JAKO DŮKAZ PROTI OBVINĚNÉMU.

Přestože k jednání o vině a trestu, případně k samotnému návrhu obviněného na toto jednání by neměl soud přihlížet, lze jen těžko předpokládat, že toto jednání nebude mít žádnou váhu při rozhodování soudu. Domnívám se proto, že u sporných případů, kde byla dohoda o vině a trestu zamítnuta nebo byl obviněným podán poději odmítnutý návrh na jednání o dohodě o vině a trestu, je zde riziko, že právě to může ovlivnit případné rozhodování soudu o vině obviněného²⁴.

3.9 POSTOJ OBVINĚNÉHO K ČINU

Mám za to, že dohoda o vině a trestu může mít na část obviněných negativní vliv. Podle mého názoru odvádí od pachatele od toho, aby si uvědomil škodlivost svého činu, a spíše obviněného vybízí k ulehčení práce orgánů činných v trestním řízení a honoruje jej za prohlášení o spáchání skutku. Tímto obviněného svádí ke kalkulacím co je pro něj výhodnější, než aby se skutečně zamyslel nad tím, co spáchal a případně aby si obviněný opravdu uvědomil závažnost svého jednání, litoval tohoto jednání a doznal se. Pokud k tomuto dojde, tak sice obviněný nezíská možnost si trest dohodnout, ale myslím, že se řízení zrychlí, jeho postoj k trestu bude lepší a též šance na jeho resocializaci bude vyšší. Pokládám tedy za kontraproduktivní jakkoli motivovat obviněného aby prohlásil, že spáchal skutek, pokud by to ovšem nemělo pomoci k usvědčení jiných pachatelů (jako tomu je u spolupracujících obviněného) či nesledovalo jiný podobný cíl.

²⁴ ŠČERBA, Filip. Dohoda o vině a trestu a další prostředky racionalizace trestní justice. Vyd. 1. Praha: Leges, 2012, 128 s. Teoretik. 34 s. ISBN 978-808-7576-304.

4. Institut dohody o vině a trestu v České republice

4.1 SNAHA O ZAVEDENÍ DOHODY O VINĚ A TRESTU V ČESKÉ REPUBLICE

V České republice se diskutovalo o zavedení dohody o vině a trestu již dlouho před přijetím zákona č. 193/2012 Sb. ze dne 26. dubna 2012, kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, kterým byla dohoda o vině a trestu zavedena do českého právního řádu.

Prvním návrhem na zavedení institutu podobného dohodě o vině a trestu, konkrétně o zavedení „řízení o prohlášení viny obžalovaným“ se zabýval Parlament ČR v letech 2005-2006²⁵. S dohodou o vině a trestu měl společně prohlášení obviněného, v tomto případě prohlášení o spáchání viny. Tento návrh nepočítal s dohodou obviněného se státním zástupcem, ale zjednodušeně obžalovaný podle něho po přednesení obžaloby a případném prohlášení poškozeného o nároku na náhradu škody před soudem prohlásit, že uznává svoji vinu a to buď sám, nebo na návrh státního zástupce. Tento institut měl být využit u všech trestných činů, ale u zvláště závažných zločinů soud neměl rozhodovat na základě prohlášení viny obžalovaného, ale měl k němu přihlídnout ve prospěch obžalovaného při rozhodování ve věci. Soud mohl přijmout návrh obžalovaného po prohlášení viny a vyhlásit odsuzující rozsudek bez provedení dokazování nebo jen s omezeným rozsahem dokazování, pokud by okolnosti spáchání trestného činu nevzbuzovaly pochybnosti, státní zástupce by s návrhem obžalovaného učiněným na základě prohlášení viny bez výhrad souhlasil a účelu řízení by bylo dosaženo přesto, že by hlavní líčení nebylo provedeno v celém rozsahu. Soud neměl být vázán návrhem obžalovaného pokud jde o druh a výměru trestu, druh ochranného opatření a výši nároku na náhradu škody²⁶. Návrh tohoto institutu byl však kritizován a to nejen pro institut samotný²⁷, ale profesor Musil také poukázal na skutečnost, že původní návrh zákona žádný takovýto institut neobsahoval a že k ustanovením ohledně

²⁵ ŠČERBA, Filip. *Dohoda o vině a trestu a další prostředky racionalizace trestní justice*. Vyd. 1. Praha: Leges, 2012, 128 s. Teoretik. ISBN 978-808-7576-304, s. 19.

²⁶ Sněmovní tisk Poslanecké sněmovny č. 746, 4. volební období., Parlament České republiky, 2005.

²⁷ VANTUCH, Pavel. K návrhu na prohlášení obžalovaného o vině. *Trestní právo*. 2006, č. 12, s. 5-15.

tohoto institutu neexistovala důvodová zpráva ani se nekonala žádná odborná diskuze²⁸. Tento návrh byl zamítnut Senátem a při opětovném projednání Poslaneckou sněmovnou již nebyl přijat.

Napodruhé byl učiněn pokus o zavedení institutu dohody o vině a trestu, v roce 2008 na základě návrhu předloženého vládou²⁹. Tato úprava byla velice podobná úpravě, která nakonec vešla v platnost v roce 2012 – dokonce je dikce návrhu místy shodná. Nejzásadnější rozdíl mezi stávající úpravou a tímto návrhem je skutečnost, že návrh je aplikovatelný pouze na trestné činy s horní hranicí pěti let. Tento návrh však nebyl předložen Poslanecké sněmovně do třetího čtení.

Třetí návrh právní úpravy dohody o vině a trestu, tentokrát již úspěšný, byl schválen v roce 2012 zákonem č. 193/2012 Sb. ze dne 26. dubna 2012, kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony³⁰. Této úpravě se budu věnovat v následující kapitole.

4.2 SOUČASNÁ PRÁVNÍ ÚPRAVA DOHODY O VINĚ A TRESTU V ČESKÉ REPUBLICE

4.2.1 Podmínky pro zahájení jednání o dohodě o vině a trestu

Možnost konání jednání o dohodě o vině a trestu je podmíněna tím, že výsledky vyšetřování musí dostatečně prokázat tři základní skutečnosti, které jsou stanoveny v § 175a odst. 1. Musí dostatečně prokazovat, že se stal skutek, že tento skutek je trestným činem a že tento skutek spáchal obviněný.

Při stanovení míry prokázání těchto tří skutečností zvolil zákonodárce formulaci „dostatečně prokazují závěr“. Podle důvodové zprávy nebude nutné provádět vyčerpávajícím způsobem všechny dostupné důkazy. S tímto tvrzením však nesouhlasím a naopak si myslím, že by tato míra měla být stejná nebo vyšší

²⁸ MUSIL, Jan. Dohody o vině a trestu jako forma konsenzuálního trestního řízení. [online]. 2008 [cit. 2014-03-20]. Dostupné z: [Http://www.mvcr.cz/clanek/dohody-o-vine-a-trestu-jako-forma-konsenzualniho-trestniho-rizeni.aspx](http://www.mvcr.cz/clanek/dohody-o-vine-a-trestu-jako-forma-konsenzualniho-trestniho-rizeni.aspx).

²⁹ Vládní návrh na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb. o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže), ve znění pozdějších předpisů, Sněmovní tisk 574/0 pro 5. volební období (2006-2010).

³⁰ KORBEL, František: Aktuality, Soudní rozhledy 10/2012, 2012, s. 341.

než u podání obžaloby³¹. Myslím, že by vhodnější formulace byla pouze „prokazující závěr“, jelikož se domnívám, že by zde neměla být žádná pochybnost, o žádné z těchto skutečností a pokud by se tato, byť drobná pochybnost nedala odstranit (zejména tedy v případě důkazů, které by si odporovaly), tak by dle mého názoru mělo proběhnout klasické řízení a dohoda o vině a trestu by být sjednávána neměla. Tento názor zastávám s vědomím toho, že dohoda o vině a trestu musí být schválena příslušným soudem. Obávám se také o to, s jakou intenzitou jistoty o splnění tří shora uvedených podmínek se státní zástupci v jednotlivých případech spokojí.

4.2.2 Nárok obviněného na jednání o dohodě o vině a trestu

Trestní řád dává státnímu zástupci možnost uvážení zda zahájit jednání o dohodě o vině a trestu³² – dokonce má státní zástupce možnost odmítnout návrh obviněného na zahájení jednání o dohodě o vině a trestu a toto rozhodnutí není povinen státní zástupce ani odůvodnit. Přestože si nemyslím, že by měl být nárok na jednání o dohodě o vině a trestu, tak současný stav vytváří prostor pro libovůli státního zástupce. Při identických případech může jednou státní zástupce být ochoten o dohodě o vině a trestu jednat a po druhé ne.

Pokyn obecné povahy nejvyšší státní zástupkyně poř. č. 8/2009 ze dne 21. září 2009, ve znění pozdějších předpisů, demonstrativně uvádí okolnosti vhodnosti sjednání dohody o vině a trestu. Tento výčet, jak jej zmíním níže, považuji za mimořádně problematický.

A) POVAHA A ZÁVAŽNOST SPÁCHANÉHO TRESTNÉHO ČINU

Trestní řád vylučuje možnost sjednat dohodu u zvlášť závažných trestných činů, tedy de facto stanovuje hranice, kdy lze sjednat dohodu o vině a trestu, proto je otázkou, zdali je vhodné dále omezovat sjednání dohody o vině a trestu povahou a závažností trestného činu.

B) CHOVÁNÍ OBVINĚNÉHO PO ČINU, ZEJMÉNA JÍM PROJEVENÁ LÍTOST A SNAHA NAHRADIT ŠKODU, NEMAJETKOVOU ÚJMU NEBO VYDÁNÍ

³¹ Stejně nesouhlasí např. ŘÍHA, Jiří. *Trestní řád I, II, III: komentář*. 7., dopl. a přeprac. vyd. V Praze: C. H. Beck, 2013, 3 sv. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-465-0 s. 2273.

³² §175a odst. 1 trestního řádu - státní zástupce může zahájit jednání o dohodě o vině a trestu.

**BEZDŮVODNÉHO OBOHACENÍ NEBO SNAHA ODSTRANIT JINÉ ŠKODLIVÉ
NÁSLEDKY ČINU**

Tento bod vnímám především jako zohlednění toho, že pokud se chová obviněný po činu určitým způsobem, lze z tohoto jednání usuzovat, že již není třeba klasického jednání u soudu, které má mít na obviněného výchovný účinek.

C) ZÁJMY POŠKOZENÉHO

Ochrana poškozeného a zohlednění jeho vůle účastnit se soudního procesu, či naopak jeho zájem, aby byla věc co nejrychleji vyřešena a on již nebyl tohoto procesu účasten, nebyl dále traumatizován a věc se tedy pro něho uzavřela. Tuto okolnost považuji za jednu z nejdůležitějších pro rozhodování, zda na jednání o dohodě o vině a trestu přistoupit.

D) DOSAVADNÍ ZPŮSOB ŽIVOTA OBVINĚNÉHO

Stejně jako u bodu B).

**E) PRAVDĚPODOBNÝ DRUH A VÝMĚRA TRESTU, JESTLIŽE BY OBVINĚNÝ BYL
UZNÁN VINNÝM V ŘÍZENÍ PŘED SOUDEM NA PODKLADĚ OBŽALOBY**

Jelikož dohodou o vině a trestu není nijak modifikován trest, který může být sjednán, nevidím důvod, proč by předpokládaná výměra trestu měla mít vliv na posouzení, zda sjednávat dohodu o vině a trestu.

**F) VEŘEJNÝ ZÁJEM, NA JEHOŽ ZÁKLADĚ BY SE VĚC MĚLA PROJEDNAT V
ŘÍZENÍ PŘED SOUDEM NA PODKLADĚ OBŽALOBY**

Veřejný zájem je pojem neurčitý a dle mého názoru bude pro státního zástupce nesmírně obtížné určit míru veřejného zájmu na projednání věci před soudem na podkladě obžaloby. Zejména se pak obávám, aby nebyl veřejný zájem zaměněn za mediální zájem o případ, kde by samotná skutečnost, že určité trestní řízení je mediálně sledováno, mohla vést k rozhodnutí státního zástupce dohodovací řízení nezačít, jelikož by případná dohoda o vině a trestu mohla být médii napadána jako nespravedlivá.

G) ZÁJEM NA RYCHLÉM A PŘIMĚŘENÉM SKONČENÍ VĚCI

I u tohoto bodu bude dle mého názoru pro státního zástupce obtížné objektivně zjistit intenzitu zájmu na rychlém a přiměřeném skončení věci.

H) PRAVDĚPODOBNÝ VLIV ŘÍZENÍ PŘED SOUDEM NA SVĚDKY

Zařazení této okolnosti se jeví velmi rozumné, zejména pokud by řízení před soudem mělo být pro svědky trýznivé nebo by se jednalo např. děti nebo mladistvé.

I) NÁKLADY ŘÍZENÍ PŘED SOUDEM

Když byla řešena otázka, zda má institut dohody o vině a trestu v českém trestním řádu místo, považuji za legitimní argument o úsporách prostředků. Naproti tomu podle mého názoru považuji za nesprávné, aby náklady řízení před soudem měly vliv na rozhodnutí státního zástupce, zda jednat o dohodě o vině a trestu. Považuji za nespravedlivé, aby obviněnému bylo umožněno sjednat dohodu o vině a trestu jen pro to, že jeho případ je složitější (a tím i nákladnější) – zejména v případě kdy se tento fakt může fakticky projevit i na výši trestu.

Jelikož je tento výčet demonstrativní, státní zástupce může zohlednit i jiné okolnosti. A právě v tomto rozdělení obviněných na ty, kterým je dovoleno sjednat dohodu o vině a trestu a na ty, kterým to dovoleno není, vidím jednu z největších negativum a nedovedu si představit stav, kde by byly podmínky nastaveny tak, aby zde nedocházelo k diskriminaci. Obviněnému, u kterého státní zástupce nehodlá připustit dohadování o vině a trestu, jsou odepřeny všechny ty výhody, kterými je argumentováno ve prospěch institutu dohody o vině a trestu, tedy např.: rychlé vyřízení věci, smířlivější postoj obviněného k trestu, větší šance na resocializaci a jiné, ale zejména může dostat vyšší trest, než by dostal, kdyby mu dohoda o vině a trestu byla umožněna. Dle mého názoru zde vzniká nespravedlnost a to tedy jak v procesu, tak v trestu, a to na základě okolností, které pachatel nemůže nijak ovlivnit, ani se ho přímo nemusejí týkat. Proto si myslím, že při zvažování, zda přistoupit k dohadování o dohodě o vině a trestu, by státní zástupce neměl přihlížet k demonstrativně uvedené okolnosti nákladů řízení před soudem, případně k neuvedeným okolnostem, jako jsou např. medializace případu, společenský pohled na trestný čin, že obviněný je veřejně znám, obviněný je v určitém pracovním nebo služebním poměru ke státu a mnoha jiným okolnostem. Pokládám to za nespravedlivé.

De lege ferenda pokládám za vhodnější, aby měl státní zástupce povinnost jednat s obviněným o dohodě o vině a trestu a pouze pokud bude nějaká okolnost způsobující nevhodnost jednání o dohodě o vině a trestu, tak by měl mít státní zástupce možnost o dohodě o vině a trestu nejednat, s tím, že by toto své rozhodnutí odůvodnil. Pokládám to za vhodnější, než nynější stav, který byť demonstrativně stanovuje několik okolností, které by měl státní zástupce zvážit, než dospěje k závěru, zda je vhodné jednat o dohodě o vině a trestu, tak de facto toto rozhodnutí záleží zcela na jeho libovůli.

Velice zajímavé řešení zvolil zákonodárce v Itálii – pokud italský prokurátor nepřijme „patteggiamento“ (což je jistá obdoba dohody o vině a trestu), tak má obviněný právo na přezkoumání důvodů tohoto odmítnutí a pokud soud vyhoví námitkám obviněného, tak obviněnému může uložit až o jednu třetinu snížený trest (patteggiamento je podobně jako dohoda o vine a trestu na Slovensku důvod pro mimořádné snížení spodní hranice trestní sankce). Tímto opatřením je odstraněna nerovnost vznikající ochotou, či případnou neochotou dohodu o vině a trestu sjednat³³.

4.2.3 Vyloučení sjednání dohody o vině a trestu

Zákonodárce vyloučil možnost sjednání dohody o vině a trestu u zvlášť závažných zločinů, u řízení proti uprchlému³⁴ a u řízení proti mladistvému³⁵.

K vyloučení dohody o vině a trestu u zvlášť závažných zločinů: Vládní návrh zákona původně počítal s širší možností využití dohody o vině a trestu – odstavec 8 § 175a původně zněl „Dohodu o vině a trestu nelze sjednat v řízení o zločinech podle části druhé hlavy IX a XIII trestního zákoníku a v řízení o trestných činech, kterými byla nebo měla být způsobena úmyslně smrt, nejde-li o trestný čin zabití (§ 141 trestního zákoníku) nebo o trestný čin vraždy novorozeného dítěte matkou (§ 142 trestního zákoníku). Dohodu o vině a trestu nelze rovněž sjednat v řízení proti uprchlému.“³⁶. Tento návrh byl ale změněn, možnost sjednat dohodu o vině a trestu byla zúžena a odstavec 8 § 175a byl schválen v podobě, ve které platí dnes, tedy „Dohodu o vině a trestu nelze sjednat v řízení o zvlášť závažném zločinu a v řízení proti uprchlému.“. Toto omezení považují zejména někteří státní zástupci a soudci za příliš omezující a nesouhlasí s ním^{37,38}. Domnívám se, že právě vymezení limitů možnosti sjednat dohodu o vině a trestu je nejspornější hned po

³³ CANESTRINI, Nicola. The Italian criminal trial. [online]. 2012 [cit. 2014-03-19]. Dostupné z: <http://www.canestrinilex.com/resources/trial/> a Codice di Procedura Penale (Italský trestní řád) čl. 444, 446, 448

³⁴ § 175a odst. 8 Zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů.

³⁵ § 63 Zákona č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže), ve znění pozdějších předpisů.

³⁶ Vládní návrh 510 z roku 2011 adresovaný Poslanecké sněmovně 6. volební období a § 175a odst. 8 Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů.

³⁷ Považují slovenskou úpravu, kde není toto omezení, za lepší.

³⁸ Např. soudce JUDr. Miroslav Čapek. Diskuzní setkání České národní skupiny Mezinárodní společnosti pro trestní právo (A.I.D.P) na téma „První poznatky z aplikace institutu dohody o vině a trestu“ 24. 10. 2013 15:30.

samotné otázce, zdali v českém právním řádu má být institut dohody o vině a trestu. Při schvalování tohoto institutu se ústavně-právní výbor Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR shodl na tom, že je vhodnější nejdříve „otestovat“ dohodu o vině a trestu a později, pokud by byly výsledky fungování tohoto zákona vyhodnoceny kladně, tak by mohlo být přistoupeno k rozšíření možnosti sjednat dohodu o vině a trestu na všechny trestné činy³⁹. Myslím si, že toto omezení nebylo zvoleno nejvhodněji. Domnívám se, že pokud se zákonodárce rozhodl omezit okruh trestných činů, kde lze sjednat dohodu o vině a trestu, měl zohlednit i jiná kritéria než pouze úmysl a horní hranici trestní sazby. Pokládám za správné, že dohodu o vině a trestu lze sjednat u všech nedbalostních trestných činů, jelikož pachatelé těchto činů mají zcela jiný vztah k činu než pachatelé úmyslných činů. Ovšem nesouhlasím se současnou právní úpravou v tom, že u úmyslných trestných činů v podstatě zákonodárce stanovil hranici horní sazby deseti let, která dělí trestné činy u kterých dohoda o vině a trestu sjednat lze od těch, kde sjednat nelze. Takto stanovená hranice dovoluje sjednat např. i některé trestné činy, které nejsou zvlášť závažnými zločiny z hlavy I a III zvláštní části trestního zákoníku, kde sjednání dohody o vině a trestu nepovažují z morálních důvodů za vhodné a naopak brání sjednání dohody o vině a trestu u skutkových podstat trestných činů jen proto, že byla způsobena určitá výše škody (kde tedy kvalifikovaná skutková podstata, která je zvlášť závažným zločinem, je vázána právě na rozsah způsobené škody). Nepokládám za správné, aby výše škody měla mít vliv na možnost sjednat dohodu o vině a trestu.

Proč vyloučil zákonodárce možnost sjednání dohody o vině a trestu v řízení proti uprchlému se v důvodové zprávě nepíše, ale velmi pravděpodobně to bylo právě proto, jelikož by nebylo možno s obviněným jednat a získat jeho souhlas s dohodou o vině a trestu, jelikož je obviněný nedostupný pro orgány činné v trestním řízení.

K vyloučení dohody o vině a trestu u mladistvých zákonodárce přistoupil, jelikož upřednostnil výchovný vliv řízení na mladistvého, spolu s uvážlivým výběrem vhodného opatření specializovaným soudcem nad rychlostí řízení. Díkce § 63 zákona č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže, ve znění pozdějších předpisů, však neomezuje případné sjednání dohody o vině a trestu ve

³⁹ Pozměňovací návrh. Sněmovní tisk 746/1. Parlament České Republiky. Poslanecká sněmovna. <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=4&ct=746&ct1=1>.

věci mladistvého, který čin spáchal před dovršením 18 let, ale při sjednávání dohody o vině a trestu již dovršil věk 18 let⁴⁰.

4.2.4 Povinné zastoupení obviněného

Podle odstavce 3 § 175a trestního řádu je podmínkou pro jednání o dohodě o vině a trestu povinné zastoupení obhájcem, tedy dle dikce zákona „Dohodu o vině a trestu sjednává státní zástupce za přítomnosti obhájce“. Povinné zastoupení obhájcem je zde (dle důvodové zprávy) záruka proti zneužití dohody o vině a trestu, zejména ohledně zřejmé nepřiměřenosti z hlediska právní kvalifikace, druhu a výše navrženého trestu, či dokonce zneužití tohoto institutu orgány činnými v trestním řízení. Osobně považuji povinné zastoupení obviněného za nezbytnou součást dohody o vině a trestu, jelikož samotný obviněný není schopen kvalifikovaně vyhodnotit sjednávanou dohodu o vině a trestu a naopak nesouhlasím s názory, aby bylo povinné zastoupení obhájcem vypuštěno, přestože podle těchto názorů zbytečně „brzdí“ sjednávání dohody o vině a trestu – např. pro JUDr. Pavla Komára je povinná účast obhajoby u sjednávání dohody o vině a trestu stanovena z nepochopitelného důvodu⁴¹.

Sporná je otázka, zda je povinné zastoupení obviněného i u veřejného zasedání o návrhu na schválení dohody o vině a trestu. Zákon v tomto případě (odst. 1 § 314q trestního řádu) hovoří pouze o povinné a stálé účasti obviněného a státního zástupce, ale o povinné účasti obhájce mlčí a odstavec 3 § 175a upravuje pouze sjednávání dohody o vině a trestu, proto např. prof. Jelínek interpretuje současnou právní úpravu tak, že není nutné zastoupení obhájcem při řízení o jejím schválení. Profesor Jelínek s tímto však nesouhlasí a de lege ferenda považuje za vhodné povinnost přítomnosti obhájce zavést i zde⁴². Opačné názor zastává JUDr. Říha, který naopak tvrdí, že ačkoli trestní řád výslovně nezmiňuje přítomnost obhájce ve veřejném zasedání o návrhu na schválení dohody o vině a trestu, tak při použití argumentu a *minori ad maius* musí být nezbytná účast obhájce i zde⁴³. Podle mého

⁴⁰ Stejně ŘÍHA, Jiří. *Trestní řád I, II, III: komentář*. 7., dopl. a přeprac. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2013, 3 sv. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-465-0 s. 2271.

⁴¹ Pavel Komár. Interview. In: *Otázky Václava Moravce*. Moderuje Václav MORAVEC. ČT24, 27. 1. 2013 13:05.

⁴² JELÍNEK, Jiří. Dohodovací řízení v trestním procesu a otázky souvisící. Bulletin advokacie [online]. Praha: CODEX, 2012 [cit. 2013-09-13]. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/dohodovaci-rizeni-v-trestnim-procesu-a-otazky-souvisici>.

⁴³ ŘÍHA, Jiří. *Trestní řád I, II, III: komentář*. 7., dopl. a přeprac. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2013, 3 sv. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-465-0 s. 3668.

názoru, podle současné úpravy obviněný obhájce při řízení o schválení dohody o vině a trestu mít nemusí, jelikož §314q výslovně uvádí pouze státního zástupce a obviněného a považuji to za správné. Jelikož musel být obhájce přítomen už u sjednávání dohody o vině a trestu, pak nemyslím, že by obhájcová přítomnost u řízení o schválení dohody o vině a trestu měla valný význam, jelikož obhájce měl možnost svoje služby obviněnému poskytnout při sjednávání dohody o vině a trestu, dohoda je již uzavřena a nedá se změnit bez dalšího jednání (kde je přítomnost obhájce obligatorní), proto se domnívám, že by tato povinnost přinesla pouze další vynaložené náklady.

4.2.5 Jednání o dohodě o vině a trestu

Státní zástupce stanovuje dobu a místo jednání o dohodě o vině a trestu. Byť v trestním řádu není stanovena žádná lhůta, tak v souladu se smyslem dohody o vině a trestu a také se zásadou rychlosti řízení, by státní zástupce měl svolat dohodu o vině a trestu co nejdříve. Místo jednání o dohodě o vině a trestu není také v trestním řádu upraveno, vybírá jej státní zástupce, zpravidla se bude jednat o zasedací síň státního zastupitelství, kancelář státního zástupce, prostor policejního orgánu, popřípadě věznice (za předpokladu, že by v ní byl obviněný umístěn). Za nevhodné bych však pokládal sjednávání dohody o vině a trestu v restauračních zařízeních, či jiných veřejných prostorách⁴⁴. V této souvislosti vyvstává otázka, jestli by tato jednání měla být veřejná (byť by to bylo proti smyslu dohody o vině a trestu). Veřejnost jednání o dohodě o vině a trestu by rozptýlila některé obavy kritiků dohody o vině a trestu, zejména ohledně korektnosti jednání a poměru státních zástupců a obhájců.

Státní zástupce podle § 175a odstavce 2 trestního řádu k jednání předvolá obviněného, vyzve jeho obhájce a poškozeného (pokud předtím výslovně neprohlásil, že se vzdává svých procesních práv), kterého zároveň upozorní na možnost uplatnit nejpozději při prvním jednání o dohodě o vině a trestu nárok na náhradu škody nebo jiné nemajetkové újmy v penězích, jenž mu byla trestným činem způsobena, nebo na vydání bezdůvodného obohacení, které bylo na jeho úkor získáno.

⁴⁴ Byť nepředpokládám, že by se takto jednalo. Za extrémní a neetický příklad pokládám spojení jednání o dohodě o vině a trestu s obědem po vzoru obchodních obědů takzvaných business lunch.

4.2.6 Prohlášení obviněného, že spáchal skutek, za který je stíhán

Trestní řád v § 175a odst. 3 stanovuje podmínku pro sjednání dohody o vině a trestu prohlášení obviněného o tom, že spáchal skutek, za který je stíhán a zároveň na základě dosud opatřených důkazů a dalších výsledků přípravného řízení nejsou důvodné pochybnosti o pravdivosti jeho prohlášení. Prof. Jelínek poukazuje na skutečnost, že obviněný nepřiznává vinu, ale pouze konstatuje, že spáchal skutek, který je předmětem dohody o vině a trestu – čímž obviněný nevyjadřuje etický aspekt trestního řízení⁴⁵. Z tohoto hlediska není proto ani název tohoto institutu „návrh na schválení dohody o prohlášení viny a přijetí trestu“ přiléhavý – přesněji by tedy odpovídal název „návrh na schválení dohody o prohlášení spáchání skutku a přijetí trestu“. Je otázkou, proč zákonodárce přistoupil k této formulaci shodnou např. s formulací, kterou zákonodárce použil u narovnání, tedy „prohlásil, že spáchal skutek“⁴⁶, a ne např. formulaci jako u podmíněného zastavení trestního stíhání, kde se obviněný musí k činu doznat^{47,48}.

Pokud jde o konkrétní způsob spáchání skutku, věnoval jsem se problematice možného rozporu v ochotě prohlášení obviněného s představou státního zástupce již v kapitole o argumentech v neprospěch dohody o vině a trestu. V případě, že je řízení vedeno ohledně více skutků, nebo pokud je obviněný stíhán pro trestný čin pokračující, tak zde může nastat situace, kdy obviněný prohlásí, že spáchal pouze část skutků, popřípadě pouze některé z dílčích útoku u pokračujícího trestného činu. V takovém případě může státní zástupce přistoupit na dohodu o vině a trestu u skutků, které obviněný prohlásil a ostatní skutky vyloučit k samostatnému projednání, kde se povede standardní řízení⁴⁹. JUDr. Říha uvažuje o možnosti státního zástupce přislíbit obviněnému u těchto vyloučených skutků zastavení trestního stíhání, respektive odložení věci pro neúčelnost. Sám však dodává, že se jedná o problematickou věc, jelikož i v případě, že by tento slib dodržel, tak do tří

⁴⁵ JELÍNEK, Jiří. Dohodovací řízení v trestním procesu a otázky souvisící. Bulletin advokacie [online]. Praha: CODEX, 2012 [cit. 2013-09-13]. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/dohodovaci-rizeni-v-trestnim-procesu-a-otazky-souvisici>

⁴⁶ §309 odst. 1 písmeno a Zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů.

⁴⁷ §307 odst. 1 písmeno a Zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů.

⁴⁸ Není mi zcela jasné, co vedlo zákonodárce k rozdílným požadavkům u těchto dvou odklonů, proč u podmíněného zastavení trestního stíhání zákonodárce požaduje doznání a u narovnání se spokojí s prohlášením, že obviněný spáchal skutek.

⁴⁹ ŘÍHA, Jiří. *Trestní řád I, II, III: komentář*. 7., dopl. a přeprac. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2013, 3 sv. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-465-0 s. 2280.

měsíců může nejvyšší státní zástupce zrušit toto rozhodnutí jako nezákonné⁵⁰. Podle názoru JUDr. Říhy se takto budou v praxi věci řešit⁵¹. Osobně tyto přísliby nepovažuji za správné, nepokládám je za správné ani v souladu se zásadou legality. Tento slib není nijak upraven, proto je nejistá vymahatelnost tohoto slibu, tedy za situace, kdy by státní zástupce slíbil u ostatních vyloučených skutků zastavit trestní stíhání, ale tento slib nedodržel⁵².

O prohlášení obviněného nesmí být žádné důvodné pochybnosti. Je otázkou, jestli nelze o každém takovém prohlášení pochybovat, jelikož obviněný je motivován na dohodu přistoupit⁵³. Zde zákonodárce požaduje zajištění souladu prohlášení se skutečným stavem, lze ale předpokládat, že vzhledem k podmínkám, které musí být splněny, aby se jednání o dohodě o vině a trestu mohlo vůbec inicializovat (výsledky vyšetřování musí dostatečně prokazovat závěr, že se skutek stal, že tento skutek je trestným činem a že jej spáchal obviněný), tak lze očekávat, že k tomuto vyloučení možnosti sjednat dohodu o vině a trestu z tohoto důvodu bude docházet sporadicky.

4.2.7 Vliv sjednání dohody o vině a trestu na druh a výměru trestu

Trestní řád ani jiný předpis na rozdíl od jiných zahraničních úprav tohoto institutu neupravuje odměnu obviněného ve formě nižšího trestu, tedy neupravuje vliv sjednání dohody o vině a trestu na druh trestu ani na jeho výměru. Přesto se veřejně o tomto benefitu hovoří a proto lze i očekávat, že tresty „dohodnuté“ budou nižší než ty „nedohodnuté“⁵⁴.

Jsou zde tedy dvě možnosti – buď bude státní zástupce opravdu důsledně trvat na trestu, který je podle jeho přesvědčení odpovídající a který by státní zástupce navrhoval u soudu. Tuto variantu považuji za správnou a to tedy jak ve vztahu k platnému znění zákona, tak jako jedinou spravedlivou možnost, jelikož nepokládám správné, aby měl procesní způsob vyřízení věci vliv na trest. V tomto

⁵⁰ §174a odst. 1 Zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů.

⁵¹ ŘÍHA, Jiří. *Trestní řád I, II, III: komentář*. 7., dopl. a přeprac. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2013, 3 sv. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-465-0 s. 2281.

⁵² Byť to pokládám za opravdu extrémní situaci.

⁵³ K tomu více v kapitole VĚROHODNOST PROHLÁŠENÍ O SPÁCHÁNÍ SKUTKU.

⁵⁴ Např. v komentáři k trestnímu řádu se píše „za což může očekávat ochotu státního zástupce přistoupit na mírnější potrestání“ ŘÍHA, Jiří. *Trestní řád I, II, III: komentář*. 7., dopl. a přeprac. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2013, 3 sv. Velké komentáře. 2260 s. ISBN 978-80-7400-465-0.

případě ale lze jen těžko očekávat ochotu obviněných na dohodu přistoupit, jelikož podle mého názoru ostatní výhody (zejména tedy rychlejší vyřízení věci a možnost ovlivnit výši ukládaného trestu) nebudou dostatečným argumentem pro mnoho obviněných dohodu o vině a trestu uzavřít.

Druhá možnost je taková, že státní zástupce nebude trvat na trestu adekvátním, ale bude ochotný „slevit“ na přísnosti trestu. Tuto možnost však pokládám za zcela nevyhovující. České trestní právo žádnou takovou možnost nepředpokládá, lze snad pouze uvažovat o sjednání dohody o vině a trestu jako jedné z polehčujících okolností (jelikož § 41 trestního zákoníku obsahuje demonstrativní výčet polehčujících okolností). Kromě toho že nepokládám za správné sjednávat trest nižší, než který by obviněný dostal u soudu jen proto, že ulehčil práci orgánům činným v trestním řízení. Zde bych rád zdůraznil, že obviněný se sjednáním dohody o vině a trestu vlastně nepřiznává, ani svého jednání nemusí nelitovat, pouze se dohodl se státním zástupcem na prohlášení o tom, že spáchal určitý skutek. Navíc v případě, že by tedy mělo být takto honorováno uzavření dohody o vině a trestu, tak státní zástupce nemá žádné vodítko jak moc trest zmírnit. Domnívám se ovšem, že jelikož se zákonodárce nerozhodnul toto zmírnění trestu promítnout do žádné normy, tak je tento výklad špatný – a zejména v trestním právu nemá místo.

Současně je nutno připomenout, že odpovědnost za správné stanovení trestu leží na státním zástupci, jelikož soud by při rozhodnutí o schválení dohody o vině a trestu neschválil takovou dohodu jen v případě, kdy trest by byl nesprávný nebo nepřiměřený z hlediska druhu nebo výměry navrženého trestu. Tedy soud zde druh trestu nevybírání ani neurčuje jeho výměru⁵⁵. Zde je otázka, nakolik se může trest sjednaný v rámci dohody o vině a trestu rozcházet s trestem, který by udělil soud na základě znalostí, které získá ze spisu, aby dohodu ještě akceptoval. Pokud by byl sjednán druh nebo výměra trestu, kterou v daném případě zákon nepřipouští, tak je jasné, že soud dohodu neschválí⁵⁶. Sporné a obávám se, že i nejednotné bude rozhodování soudu, kdy sice druh i výměra trestu budou v zákonných mantinelech, přesto soudu přijde sjednaný trest příliš mírný nebo příliš přísný. Nelze očekávat, že by měl soud vždy naprosto stejnou představu o trestu, jako bude v dohodě o vině

⁵⁵ ŘÍHA, Jiří. *Trestní řád I, II, III: komentář*. 7., dopl. a přeprac. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2013, 3 sv. Velké komentáře. 3682 s. ISBN 978-80-7400-465-0.

⁵⁶ ŘÍHA, Jiří. *Trestní řád I, II, III: komentář*. 7., dopl. a přeprac. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2013, 3 sv. Velké komentáře. 3682 s. ISBN 978-80-7400-465-0.

a trestu sjednána a těžko by tedy bez určité tolerance soudu mohla být vůbec nějaká dohoda o vině a trestu schválena. Jako zajímavou možnost bych považoval, kdyby soud měl možnost, pokud by s trestem nesouhlasil a zároveň by sám volil trest mírnější, změnit trest ve prospěch obviněného a schválit dohodu o vině a trestu s mírnějším trestem, kde by pak státní zástupce měl možnost podat odvolání ohledně trestu. Toto řešení mi přijde vhodnější než dohodu o vině a trestu zamítnout jako nepřiměřenou zejména proto, že pokud státní zástupce nebude ochoten po zamítnutí dohody k přistoupení na novou dohodu s mírnějším trestem, dojde věc tak jako tak k soudu, který velmi pravděpodobně uloží trest mírnější (pokud nevyjdou najevo nové okolnosti). Tato varianta má výhodu zejména v rychlosti a hospodárnosti oproti současné úpravě, jelikož nebude třeba další případné sjednávání dohody o vině a trestu a další řízení o jejím schválení, ale pouze v některých případech bude státní zástupce podávat odvolání.

4.2.8 Opravné prostředky a dohoda o vině a trestu

Zákonodárce poměrně přísně omezil možnost podat odvolání proti rozsudku, kterým soud schválil dohodu o vině a trestu pouze na případy, kdy takový rozsudek není v souladu s dohodou o vině a trestu, kterou soudu státní zástupce navrhl. Dále se může odvolat poškozený ohledně výroku o náhradě škody nebo nemajetkové újmy v penězích nebo o vydání bezdůvodného obohacení, pokud uplatnil takový návrh a nesouhlasil s takovým rozsahem a způsobem náhrady škody, nemajetkové újmy nebo vydání bezdůvodného obohacení jaký byl soudem schválen⁵⁷. Přestože určité omezení vyplývá přímo z dohody o vině a trestu, připadá mi tato konkrétní úprava pro obviněného příliš omezující. Obviněný se takto nemůže odvolat např. z důvodu nesprávného obsazení soudu, či jiných procesních chyb soudu.

Složitější bude otázka vyloučení ostatních opravných prostředků. Pro dovolání nemůže být splněna podmínka existence rozhodnutí soudu ve věci samé, jestliže soud rozhodl ve druhém stupni⁵⁸ – jelikož až na výjimky nelze proti soudem schválené dohodě a trestu podat odvolání, tak ani nelze získat rozhodnutí soudu,

⁵⁷ §245 odst. 1 Zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů.

⁵⁸ §265a odst. 1 Zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů.

který rozhodl ve druhém stupni. Při tom už nezáleží, jestli je splněn některý z důvodů dovolání^{59,60}.

Trestní řád nijak nevylučuje možnost napadnout schválenou dohodu o vině a trestu obnovou řízení, dokonce taková možnost nepřímo vyplývá z § 288 trestního řádu. Velmi zajímavá může být tato možnost pro obviněného – dle mého názoru podle současné úpravy může obviněný zvolit strategii takovou, že nepoužije důkazy svědčící o jeho nevině před schválením dohody o vině a trestu a poté co byla takováto dohoda o vině a trestu schválena soudem, tak požádá o obnovu řízení. Tento postup mu přinese jak výhodu jistoty trestu (v případě, že by nebyl úspěšný, jelikož při obnově řízení ve prospěch obviněného nesmí být uložen trest přísnější), zároveň však nepřijde o možnost zkusit dokázat svoji nevinu před soudem.

4.2.9 Vyloučení soudce

Trestní řád nestanovil důvod pro vyloučení soudce, který odmítne přijmout dohodu o vině a trestu, v případném dalším projednání věci. Těžko lze pak mít za to, že soudcovo rozhodování neovlivní již učiněné prohlášení obviněného, že skutek spáchal. A byť tedy soud nesmí k takovému prohlášení přihlídnout⁶¹ (pokud byla věc vrácena do přípravného řízení), tak nelze očekávat, že by ho takové prohlášení ani nepatrně neovlivnilo. Na druhou stranu zavádění dalších důvodů pro vyloučení soudce by mohlo způsobovat problémy, zejména na některých menších okresních soudech.

⁵⁹ §265b odst. 1 Zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů.

⁶⁰ Na Slovensku, kde je úprava dohody o vině a trestu velmi podobná, rozhodl Nejvyšší soud Slovenské republiky takto: „Tento záver Najvyšší súd vyvodil z ustanovenia § 372 ods. 1 Tr. por., podľa ktorého oprávnené osoby okrem ministra spravodlivosti môžu podať dovolanie len vtedy, ak využili svoje zákonné právo podať riadny opravný prostriedok a o ňom bolo rozhodnuté. Obvinený a osoby uvedené v § 369 ods. 5 Tr. por. môžu podať dovolanie aj vtedy, ak riadny opravný prostriedok podal prokurátor alebo poškodený a odvolací súd rozhodol v neprospech obvineného. Generálny prokurátor môže podať dovolanie aj vtedy, ak riadny opravný prostriedok podal obvinený a odvolací súd rozhodol v jeho prospech. Obvinený sa tým, že zákonom predpísaným spôsobom prejavil súhlas so schválením dohody o vine a treste okrem iného vzdal aj oprávnenia podať proti rozsudku súdu prvého stupňa riadny opravný prostriedok (odvolanie), v dôsledku čoho stratil aj oprávnenie podať proti takému rozhodnutiu dovolanie s poukazom na ustanovenie § 372 ods. 1 Tr. por.“.

⁶¹ §314s 1 Zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů.

5. Úprava institutu dohody o vině a trestu ve Slovenské republice

Institut dohody o vině a trestu (dohoda o vine a treste) byl do právního řádu Slovenské republiky zaveden rekodifikací „Trestného poriadku“, který nabyt účinnosti 1. ledna 2006⁶². Tento postup je odbornou veřejností hodnocen jako vhodnější, oproti postupu českého zákonodárce, který se rozhodl institut vřadit do trestního řádu bez rozsáhlejší úvahy, zejména ohledně základních zásad obsažených v trestním řádu⁶³. V trestném poriadku je institut dohody o vině a trestu zakotven zejména ve třetím díle druhé části, konkrétně v § 232 a 233, zde je upraveno přípravné řízení a v sedmé hlavě třetí části v § 331 až 335, kde je upraveno řízení před soudem. Toto uspořádání odpovídá české úpravě institutu dohody o vině a trestu a je zde poznat, že se český zákonodárce inspiroval touto úpravou.

Cílem této kapitoly není kompletně popsat slovenskou úpravu. Cílem je popsat a případně komparovat nejvýznamnější rozdíly mezi úpravou Slovenské a České republiky a popřípadě se zaměřit na specifika slovenské úpravy.

Zároveň v níže uvedené tabulce uvádím statistická data o počtech trestních věcí, vyřízených ve Slovenské republice v letech 2006-2012 uzavřením dohody o vině a trestu.

⁶² Zákon č. 301/2005 Z. z., Trestný poriadok, ve znění pozdějších předpisů.

⁶³ JELÍNEK, Jiří. Dohodovací řízení v trestním procesu a otázky souvisící. Bulletin advokacie [online]. Praha: CODEX, 2012 [cit. 2013-09-13]. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/dohodovaci-rizeni-v-trestnim-procesu-a-otazky-souvisici>.

	2006 ⁶⁴	2007 ⁶⁵	2008 ⁶⁶	2009 ⁶⁷	2010 ⁶⁸	2011 ⁶⁹	2012 ⁷⁰
Počet osob, proti ktorým bylo skončeno trestní stíhání	46491	51579	51029	53413	53557	52010	54100
Počet uzavřených dohod o vině a trestu	2916	5328	6039	7100	7619	8012	8458
v procentech	6,27%	10,33%	11,83%	13,29%	14,23%	15,40%	15,63%
Z toho schválených soudem	1833	4428	5741	6856	7091	6538	7056
v procentech	62,86%	83,11%	95,07%	96,56%	93,07%	81,60%	83,42%

⁶⁴ Štatistická ročenka o činnosti prokuratury Slovenskej republiky za rok 2006. GENERÁLNA PROKURATÚRA SLOVENSKEJ REPUBLIKY. [online]. [cit. 2014-03-05]. Dostupné z: <http://www.genpro.gov.sk/statistiky/statisticky-prehľad-trestnej-a-netrestnej-cinnosti-za-rok-2006-1e01.html> a Štatistická ročenka 2006. MINISTERSTVO SPRAVODLIVOSTI SLOVENSKEJ REPUBLIKY. [online]. [cit. 2014-03-05]. Dostupné z: <http://www.justice.gov.sk/stat/roc/07/index.htm>.

⁶⁵ Štatistická ročenka o činnosti prokuratury Slovenskej republiky za rok 2007. GENERÁLNA PROKURATÚRA SLOVENSKEJ REPUBLIKY. [online]. [cit. 2014-03-05]. Dostupné z: <http://www.genpro.gov.sk/statistiky/statisticky-prehľad-trestnej-a-netrestnej-cinnosti-za-rok-2007-pdf-21-mb-3071.html> a Štatistická ročenka 2007. MINISTERSTVO SPRAVODLIVOSTI SLOVENSKEJ REPUBLIKY. [online]. [cit. 2014-03-05]. Dostupné z: http://www.justice.gov.sk/stat/roc/08/01_trestna_agenda_2007.pdf.

⁶⁶ Štatistická ročenka o činnosti prokuratury Slovenskej republiky za rok 2008. GENERÁLNA PROKURATÚRA SLOVENSKEJ REPUBLIKY. [online]. [cit. 2014-03-05]. Dostupné z: <http://www.genpro.gov.sk/statistiky/statisticky-prehľad-trestnej-a-netrestnej-cinnosti-za-rok-2008-pdf-657-mb-305d.html> a Štatistická ročenka 2008. MINISTERSTVO SPRAVODLIVOSTI SLOVENSKEJ REPUBLIKY. [online]. [cit. 2014-03-05]. Dostupné z: http://www.justice.gov.sk/stat/roc/09/I/I_2008.pdf.

⁶⁷ Štatistická ročenka o činnosti prokuratury Slovenskej republiky za rok 2009. GENERÁLNA PROKURATÚRA SLOVENSKEJ REPUBLIKY. [online]. [cit. 2014-03-05]. Dostupné z: <http://www.genpro.gov.sk/statistiky/statisticky-prehľad-trestnej-a-netrestnej-cinnosti-za-rok-2009-pdf-838-mb-3053.html> a Štatistická ročenka 2009. MINISTERSTVO SPRAVODLIVOSTI SLOVENSKEJ REPUBLIKY. [online]. [cit. 2014-03-05]. Dostupné z: http://www.justice.gov.sk/stat/roc/10/I/I_2009.pdf.

⁶⁸ Štatistická ročenka o činnosti prokuratury Slovenskej republiky za rok 2010. GENERÁLNA PROKURATÚRA SLOVENSKEJ REPUBLIKY. [online]. [cit. 2014-03-05]. Dostupné z: <http://www.genpro.gov.sk/statistiky/statisticky-prehľad-trestnej-a-netrestnej-cinnosti-za-rok-2010-2b03.html> a Štatistická ročenka 2010. MINISTERSTVO SPRAVODLIVOSTI SLOVENSKEJ REPUBLIKY. [online]. [cit. 2014-03-05]. Dostupné z: http://www.justice.gov.sk/stat/roc/11/I/I_2010.pdf.

⁶⁹ Štatistická ročenka o činnosti prokuratury Slovenskej republiky za rok 2011. GENERÁLNA PROKURATÚRA SLOVENSKEJ REPUBLIKY. [online]. [cit. 2014-03-05]. Dostupné z: <http://www.genpro.gov.sk/statistiky/statisticky-prehľad-trestnej-a-netrestnej-cinnosti-za-rok-2011-pdf-181-mb-303f.html> a Štatistická ročenka 2011. MINISTERSTVO SPRAVODLIVOSTI SLOVENSKEJ REPUBLIKY. [online]. [cit. 2014-03-05]. Dostupné z: http://www.justice.gov.sk/stat/roc/12/I/I_2011.pdf.

⁷⁰ Štatistická ročenka o činnosti prokuratury Slovenskej republiky za rok 2012. GENERÁLNA PROKURATÚRA SLOVENSKEJ REPUBLIKY. [online]. [cit. 2014-03-05]. Dostupné z: http://www.justice.gov.sk/stat/roc/13/stat_roc_2012.pdf a Štatistická ročenka 2012. MINISTERSTVO SPRAVODLIVOSTI SLOVENSKEJ REPUBLIKY. [online]. [cit. 2014-03-05]. Dostupné z: http://www.justice.gov.sk/stat/roc/13/stat_roc_2012.pdf.

Před přijetím institutu dohody o vině a trestu byla na Slovensku poměrně velká očekávání ohledně počtu věcí, které se budou tímto institutem řešit – např. JUDr. Vráblová hovoří o 70-80%⁷¹. Přestože se tedy tyto odhady nenaplnily, tak přesto považují počet uzavřených dohod o vině a trestu za poměrně velký a z tabulky je patrný vzestupný trend sjednávání dohod o vině a trestu. Za překvapivé považují výsledky počtu schválení (resp. počty neschválení) dohod o vině a trestu soudem v jednotlivých rocích – které se pohybují okolo 80% a ze kterých lze vyvodit, že schvalování dohod o vině a trestu soudy není na Slovensku zcela automatické⁷². Oproti tomu v České republice není institut dohody o vině a trestu ani zdaleka tak používaný – v roce 2012 byly návrhy na schválení dohody o vině a trestu aplikovány ve vztahu k 29 osobám (konkrétně u 24 osob se tak stalo ve vyšetřování a u 5 osob ve zkráceném přípravném řízení)⁷³ a v roce 2013 pak u 118 osob (konkrétně u 103 ve vyšetřování a u 15 ve zkráceném přípravném řízení)⁷⁴. Proč je počet dohod o vině a trestu v České republice oproti Slovenské republice takto malý se lze jen dohadovat, pravděpodobně to však bude kombinace nízkých odměn advokátů, kteří tedy nemají zájem podávat návrhy na zahájení jednání o dohodě o vině a trestu, jelikož by to pro ně znamenalo finanční ztrátu, omezenost rozsahu trestných činů, u kterých lze tato dohoda sjednat a také nejasnost současné úpravy.

5.1 OKRUH TRESTNÝCH ČINU, KDE LZE DOHODU O VINĚ A TRESTU SJEDNAT.

Slovenská úprava umožňuje sjednat dohodu o vině a trestu u všech trestných činů a oproti české úpravě, kde jsou vyloučeny zvláště závažné zločiny, je tedy možnost sjednat dohodu o vině a trestu širší, neomezená. Praxe ukázala, že dohody

⁷¹ VRÁBLOVÁ, Miroslava Prvé poznatky z aplikácie inštitútu dohody o vine a treste. Institut pro kriminologii a sociální prevenci [online]. 2013 [cit. 2014-03-04]. Dostupné z: http://www.ok.cz/iksp/docs/aidp_131024v.pdf.

⁷² Bohužel jsem nikde nebyl schopen dohledat bližší informace k odmítnutí dohod o vině a trestu soudy.

⁷³ NEJVYŠŠÍ STÁTNÍ ZASTUPITELSTVÍ. ZPRÁVA o činnosti státního zastupitelství za rok 2012. [online]. 2013 [cit. 2014-03-10]. Dostupné z: http://www.nsz.cz/images/stories/PDF/Zpravy_o_cinnosti/2012/7_NZN_603_2013.pdf.

⁷⁴ Poskytnutá informace podle zákona č. 106/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů od Nejvyššího státního zastupitelství [online], 10. 3. 2014, Skopal@nsz.brn.justice.cz.

o vině a trestu jsou sjednávány za různé trestné činy, dokonce bylo prolomeno určité tabu a dohoda o vině a trestu byla sjednána i za vraždu⁷⁵.

5.2 MOŽNOST SJEDNAT DOHODU O VINĚ A TRESTU S MLADISTVÝM

Na rozdíl od české úpravy zákonodárce neodepřel možnost sjednat dohodu o vině a trestu u mladistvých pachatelů. Sjednání dohody o vině a trestu je však na Slovensku u mladistvých složitější než u dospělých, jelikož zákonodárce stanovil přísnější kritéria. Aby totiž bylo možné dohodu o vině a trestu uzavřít, je u mladistvého nutný též souhlas jeho obhájce a zákonného zástupce⁷⁶. Je to tedy určitá pojistka proti neuváženému sjednání dohody o vině a trestu mladistvým. Pokud by mladistvý obviněný měl o dohodu zájem, ale obhájce by k ní odmítnul poskytnout souhlas, tak je možnost tuto pojistku „obejít“ tím, že si obviněný najde jiného obhájce, který mu souhlas dá. Tento problém však považuji za okrajový. Český zákonodárce takovou možnost odmítl, argumentoval výchovným vlivem řízení na mladistvého spolu s uvážlivým výběrem vhodného opatření specializovaným soudcem. Zatímco výběr vhodného opatření specializovaným soudem, dle mého názoru lze nahradit sjednáním vhodného opatření specializovaným státním zástupcem, kde by dohodu o vině a trestu navíc schvaloval tento specializovaný soudce, tak absenci výchovného vlivu trestního řízení považuji za nenahraditelnou. Proto nepokládám za vhodné, aby především u úmyslných provinění, byly dohody o vině a trestu u mladistvých sjednávány. Myslím, že obzvláště zde má řízení před soudem mimořádně důležitou úlohu a byla by velká chyba, kdyby se místo toho strany soustředily převážně na dohadování o trestu při sjednávání dohody o vině a trestu a soud by už jen pouze formálně schválil tuto dohodu⁷⁷. V případě kdy nelze aplikovat žádný z odklonů, se mi na druhou stranu jeví jako velmi vhodná možnost uzavřít dohodu o vině a trestu u provinění, která byla spáchána mladistvými z nedbalosti, mladistvý obviněný činu upřímně lituje,

⁷⁵ Za vraždu Moniky († 36) zo Sniny sa zabijak dohodol na treste 18 rokov!. Cas.sk [online]. [cit. 2014-03-03]. Dostupné z: <http://www.cas.sk/clanok/237372/za-vrazdu-moniky-36-zo-sniny-sa-zabijak-dohodol-na-treste-18-rokov.html> nebo Súd v Košiciach v stredu potvrdil dohodu o vine a treste, ktorú s prokurátorom dohodol Štefan B. (45) z obce Boľany. Cas.sk [online]. [cit. 2014-03-03]. Dostupné z: <http://www.cas.sk/clanok/252433/dohoda-o-vine-a-treste-potvrdena-stefan-dostal-za-vrazdu-skolacky-24-rokov.html>.

⁷⁶ §232 odst. 2. a §333. odst. 5 Zákona č. 301/2005 Z.z Trestný poriadok, ve znění pozdějších předpisů.

⁷⁷ Tento argument proti dohodě o vině a trestu samozřejmě platí i pro dospělé, byť v menší míře.

uvědomuje si nebezpečnost svého jednání a jeho následku a pravděpodobnost recidivy je minimální.

5.3 VLIV DOHODY O VINĚ A TRESTU NA VÝMĚRU TRESTU

Zatímco právní úprava České republiky vliv dohody o vině a trestu na výměru trestu nijak neřeší, hmotněprávní úprava Slovenské republiky zohlednila sjednání dohody o vině a trestu jako jednu z okolností mimořádného snížení trestu⁷⁸ s cílem motivovat pachatele k přistoupení k tomuto řešení věci⁷⁹. Podle textu zákona na toto snížení není nárok, přesto je tato možnost využívána. Zákonodárce zde ovšem vytvořil dva limity, pod které není možné trest dohodnout – trest nelze dohodnout snížení o více než jednu třetinu pod dolní hranici trestní sazby a zároveň u trestných činů úkladné vraždy, genocidy, terorismu, nelidskosti a vojenského bezpráví nelze takto dohodnout trest nižší dvaceti let. Aplikační praxí se ukázalo toto omezení jako problematické v případě, že dojde k souběhu více okolností pro snížení pod dolní hranici trestní sazby. Na to se objevily různé názory:

- v takovém případě dvakrát mimořádně snížit trest pod dolní hranici,
- omezení v § 39 odst. 4. se v takovém případě neuplatní, jelikož by byl obviněný dohodou o vině a trestě fakticky znevýhodněn⁸⁰,
- toto omezení platí při sjednávání dohody o vině a trestu vždy, jedná se tedy o určitou pojistku proti zneužití dohody o vině a trestu, které ovšem vede k tomu, že pro obviněného může být výhodnější dohodu neuzavírat, jelikož při odsouzení soudem může soud snížit dolní hranici s menším omezením⁸¹.

⁷⁸ § 39 odst. 2 písm. d), tr. zákona 300/2005 Z. z., ve znění pozdějších předpisů.

⁷⁹ ČENTĚŠ, Jozef. Trestný zákon s komentářem. Žilina: Poradca podnikateľa, 2006, ISBN 80-889-3147-9. Dostupné z: http://www.gjar-po.sk/~gajdos/treti_rocnik/nos/trestny_zakon_s_komentarom.pdf

⁸⁰ TOMAN, Pavol a SAMAŠ, Ondrej. Problematika ukladania trestov v rámci dohodovacieho konania. *Justičná akadémia Slovenskej republiky* [online]. 2008 [cit. 2014-03-04]. Dostupné z: <http://www.ja-sr.sk/files/Problematika.doc>

⁸¹ PROKEŠ, J.: Praktické problémy aplikácie inštitútu dohody o vine a treste, *Justičná revue*, 63, č. 12, s. 1611-1620 nebo VRÁBLOVÁ, Miroslava Prvé poznatky z aplikácie inštitútu dohody o vine a treste. *Institut pro kriminologii a sociální prevenci* [online]. 2013 [cit. 2014-03-04]. Dostupné z: http://www.ok.cz/iksp/docs/aidp_131024v.pdf.

5.4 ODMĚNA ADVOKÁTA

Slovenská úprava zohľadnila zložitost sjednávání dohody o vině a trestu a při schválení dohody o vině a trestu soudem náleží obhájci odměna ve výši čtyřnásobku základní sazby tarifní odměny⁸². Naproti tomu česká právní úprava odměn advokátů (konkrétně tedy vyhláška č. 177/1996 Sb., advokátní tarif, ve znění pozdějších předpisů) nikterak nezareagovala na přijetí institutu dohody o vině a trestu. Např. JUDr. Ščerba upozorňuje, že není jasné, pod jaký typ úkonu podle advokátního tarifu lze podřadit jednání dohody o vině a trestu (uvažuje o podřazení pod písm. i/ odst. 1 § 11 – „jednání s protistranou, a to každé dvě započaté hodiny“, či podřazení pod písm. e/ odst. 1 § 11 – „účast při vyšetřovacích úkonech v přípravném řízení, a to každé započaté dvě hodiny“) a dále se domnívá, že tato odměna není dostačující, jelikož doba, kterou obhájce stráví nad případem, je poměrně velká. Navíc na sebe částečně přenáší odpovědnost, za správné rozhodnutí obviněného⁸³. S tímto názorem souhlasím, domnívám se, že zejména posouzení výhodnosti výše trestu pro klienta je pro advokáta velmi složité a myslím, že by bylo vhodné tyto skutečnosti zohlednit v advokátní odměně. Pokud je odměna advokátů takto nízká, může být otázkou, jestli tím nejsou motivováni se dohodě o vině a trestu vyhnout, jelikož při standardním projednání věci bude jejich odměna zpravidla vyšší.

⁸² § 14 odst. 7 vyhlášky č. 655/2004 Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky z 10. novembra 2004 o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb ve znění pozdějších předpisů.

⁸³ ŠČERBA, Filip. Dohoda o vině a trestu a další prostředky racionalizace trestní justice. Vyd. 1. Praha: Leges, 2012, 128 s. Teoretik. ISBN 978-808-7576-304, s. 36.

6. Dohoda o vině a trestu ve Spojených státech amerických

Dohoda o vině a trestu – „plea bargaining“ je pro Spojené státy americké typický institut. V současné době se odhaduje, že okolo 90-95% trestních případů, jak federálních, tak státních, je vyřešeno dohodou o vině a trestu⁸⁴. Přes určitou podobnost s dohodou o vině a trestu v České republice a ve Slovenské republice je to institut odlišný. Důležité je také zmínit, že na území Spojených států platí federální trestně procesní právo a zároveň na území padesáti států trestně procesní právo jednotlivých států.

Než začnu s rozбором „plea bargaining“ uvedu pro názornost hypotetický příklad jeho využití, který pochází od Štěpána a názorně ilustruje použití tohoto institutu v praxi. Obviněný při hádce postřelil a tím těžce zranil poškozeného. Hájí se tím, že jednal v nutné obraně – tedy jeho jednání není trestné. Naproti tomu státní zástupce toto jednání hodnotí jako pokus vraždy. Tedy naprosto odlišné hodnocení. Obhájce kontaktuje státního zástupce a zjišťuje, jak moc by byl (státní zástupce) ochoten zmírnit obžalobu, pokud by byl ochoten ji před soudem obviněný akceptovat – tedy prohlásit, že se cítí vinen skutkem, který státní zástupce navrhne. Státní zástupce je ochoten ustoupit a tento skutek hodnotit jako úmyslné ublížení na zdraví. Na to obhájce argumentuje rozpornými výpověďmi svědků (kde část tvrdí, že se jednalo o nutnou obranu a část, že nejednalo o nutnou obranu) a nepoužitelností výpovědi obviněného před policií (jelikož zde byla procesní pochybení), kde obviněný o nutné obraně nehovořil. Po delším vyjednávání státní zástupce přistoupí na dohodu, že pokud obviněný před soudem obžalobu uzná, bude ho žalovat pouze za neoprávněné držení zbraně a soudu doporučí uložit pouze několikaměsíční vězení⁸⁵. Toto řešení obhájce i obviněný přijmou, jelikož je to pro ně výhodné a u soudu by mohl být obviněný odsouzen pro trestný čin vraždy.

Na dotaz soudu obviněný prohlásí, že s dohodnutým řešením dobrovolně, bez nátlaku souhlasí a cítí se vinen. Byť tedy nebyly použity palečnice, španělské boty, skřipce, ani rozpálená železa, dá se v případě, kdy obviněnému hrozí odsouzení z pokusu o vraždu a jeho obhájce mu vyjednává možnost přistoupit na

⁸⁴ DEVERS, Lindsey. Plea and Charge Bargaining Research Summary. Bureau of Justice Assistance U.S. Department of Justice [online]. 2011 [cit. 2014-03-14]. Dostupné z: <https://www.bja.gov/Publications/PleaBargainingResearchSummary.pdf>

⁸⁵ ŠTĚPÁN, Jan. Některé rysy trestního řízení ve Spojených státech, Právo a zákonnost č. 5/1991. s. 298 až 299.

dohodu o vině a trestu s trestem „pouze“ několik měsíců mluvit o dobrovolnosti a prohlášení bez nátlaku?

6.1 POROVNÁNÍ S ÚPRAVOU DOHODY O VINĚ A TRESTU V ČESKÉ REPUBLICĚ

Jak už jsem uváděl, byť institut dohody o vině a trestu je překládán do angličtiny jako plea bargaining nejedná se totožné instituty. V důvodové zprávě k zákonu, kterým se zavedla dohoda o vině a trestu v České republice se píše, že klasické dohodovací řízení o vině a trestu ve Spojených státech amerických nelze srovnávat s institutem dohody o vině a trestu v České republice, tento institut se pouze inspiruje některými jeho prvky⁸⁶. Nejzásadnějším rozdílem, kterým se tyto instituty odlišují, je, že u dohody o vině a trestu v České republice se nedohaduje trestněprávní kvalifikace (tzv. „charge bargains“) ani se nedohadují skutkové okolnosti (tzv. „fact bargains“), ale vyjednávání se týká pouze trestu („sentence bargains“). Rozdíl je také v tom, v některých státech Spojených států amerických prokurátor uzavírá dohodu o vině a trestu s vědomím toho, že trestněprávní kvalifikace nebo skutkové okolnosti dokonce neodpovídají skutečnosti. Úprava v České republice nedovoluje dohodou o vině a trestu sjednat u zvláště závažných zločinů – oproti tomu ve Spojených státech se dá dohadovat o všech trestných činech. Oproti české úpravě lze sjednat dohodu o vině a trestu ve Spojených státech i v průběhu řízení před soudem. Naopak podobně jako v České republice musí dohodu o vině a trestu schválit soud.

Domnívám se, že institut dohody o vině a trestu v takové podobě, jako je ve Spojených státech amerických, by do českého trestního práva zavést nešel pro rozpor se základními zásadami, kontinentální tradicí, ale i pro nesoulad s úrovní garantovaných lidských práv obviněných.

6.2 HISTORIE PLEA BARGAINING

Počátky institutu plea bargaining nalezneme v polovině devatenáctého století a v průběhu poslední třetiny devatenáctého století se institucionalizoval jako

⁸⁶ Důvodová zpráva k Vládnímu návrhu na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, Sněmovní tisk 510/0 pro 6. volební období (od 2010), s. 28, 29. Dostupné z: <<http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=6&CT=510&CT1=0>>.

standardní rys trestního řízení⁸⁷. Prof. Šámal uvádí několik důvodů, které podle jeho názoru vedly k zavedení tohoto institutu, zejména vysoký nápad trestních věcí a vzestup profesionality policie a státních žalobců, což vedlo k lepšímu objasnění případů a tedy k menšímu počtu sporných případů z hlediska viny. Dále uvádí důvody na straně obhajoby, tj. vzrůst počtu obhájců, jejich profesionalizace a specializace a v neposlední řadě i změny v porotním soudním procesu, zejména větší složitost řízení. Také uvádí expanzi trestního práva hmotného, posílení práv obviněného a také přání soudců a státních zástupců, aby dosáhli takového rozhodnutí o trestu, který by lépe odpovídal spáchanému činu, než jinak dovolují přísné zákony⁸⁸. Praxe sjednávání těchto dohod byla velmi rozporuplná a zaznívaly názory, aby tato jednání byla zakázána. Zejména bylo kritizováno, že obviněný se vzdává svého ústavního práva na soud, umožňuje obviněnému, aby dostal mírnější trest než by dostat měl, možnost přiznání nevinné osoby obávající se odsouzení, chybí zde náprava obviněného, jelikož on často přiznává čin vzdálený spáchanému.⁸⁹ Pravděpodobně nejpodstatnější kritika pocházela od Národní poradní komise pro normy a cíle trestní spravedlnosti, která v roce 1973 vydala prohlášení, v němž doporučuje zakázat projednávání kompromisů mezi prokurátory a obviněnými výměnou za přiznání viny. Obžaloba při navrhování trestu by neměla brát ohledy na ochotu obviněného přiznat určité body obžaloby. Soud by neměl brát vůbec v úvahu přiznání viny. Komise doporučila toto jednání úplně zakázat ne později než v roce 1978⁹⁰.

6.3 KLÍČOVÁ ROZHODNUTÍ OHLEDNĚ DOHODY O VINĚ A TRESTU

Institutem dohody o vině a trestu se mnohokrát zabýval nejen Nejvyšší soud Spojených států amerických, který definoval limity vyjednávání, obsahové

⁸⁷ VESELÁ, H. Dohoda o vině a trestu v USA, Německu a na Slovensku. [online] Parlament České republiky. Kancelář Poslanecké sněmovny. Parlamentní institut. Srovnávací studie č. 5.283, leden 2009, [cit. 13. 3. 2014]. Dostupné z <http://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?id=53057>.

⁸⁸ ŠÁMAL, Pavel. *Základní zásady trestního řízení v demokratickém systému*. Vyd. 1. Praha: ASPI, 1999. 328-329 s. ISBN 80-859-6389-2.

⁸⁹ INCIARDI, J.A. *Trestní spravedlnost*. Praha: Victoria Publishing, 1994. 374 s. ISBN 80-85605-30-9.

⁹⁰ The Criminal Justice - STANDARDS and GOALS of the "National Advisory Commission Digested from A National Strategy to Reduce Crime". *Pennsylvania committee for criminal justice standards and goals* [online]. 1973 [cit. 2014-03-14]. Dostupné z: <https://www.ncjrs.gov/pdffiles1/Digitization/54466NCJRS.pdf> a INCIARDI, J.A. *Trestní spravedlnost*. Praha: Victoria Publishing, 1994. ISBN 80-85605-30-9, s. 378.

náležitosti sjednání dohody o vině a trestu a vyjadřoval se často k otázce, jak široce mají soudy přezkoumávat sjednané dohody o vině a trestu. Nejvyšší soud v rozhodnutích ohledně institutu dohody o vině a trestu mnohokrát nerozhodoval absolutní většinou a mnohdy jsou u těchto rozhodnutí velmi zajímavé disenty. Je tedy vidět, že i u soudců Nejvyššího soudu USA nebyl názor ohledně otázek o dohodě o vině a trestu jednotný, zejména tedy ohledně porušení Ústavy Spojených států amerických. Zde bych rád uvedl několik takovýchto rozhodnutí, které mají podle mého názoru klíčový význam pro formování dohody o vině a trestu ve Spojených státech amerických.

6.3.1 Boykin v. Alabama

Nejvyšší soud USA začal přezkoumávat institut dohody o vině a trestu zejména na začátku šedesátých a sedmdesátých let. Tento soud v případě Boykin v. Alabama stanovil, že prohlášení o vině musí být dobrovolné a informované⁹¹.

6.3.2 Brady v. United States

V případě Brady v. United States Nejvyšší soud USA konstatoval, že byť projednávání přiznání (myšleno ve smyslu dohody o vině a trestu) nemá žádný ústavně právní podklad, slouží zájmům obviněných i zájmům soudu⁹². V tomto rozhodnutí se také Nejvyšší soud USA konstatoval, že trest smrti, který obviněnému hrozil, nepředstavoval nepřipustný nátlak na obviněného při sjednávání dohody o vině a trestu a že dohoda o vině a trestu, na kterou přistoupil, platí, jelikož si musel být vědom důsledků takového jednání. Ačkoli Bradyho důvod přistoupit na dohodu o vině a trestu mohl být motivován částečně jeho touhou zabránit možnému trestu smrti, tak soud nabyl přesvědčení, že jeho prohlášení bylo dobrovolné a obžalovaný chápal, co činí, proto soud nepochyboval o tom, že jeho přiznání viny bylo pravdivé. Dále Nejvyšší soud USA konstatuje, že bez institutu dohody o vině a trestu by trestní proces ve Spojených státech amerických přišel o svoji flexibilitu. Nejvyšší soud zde také deklaroval soulad tohoto institutu s pátým dodatkem Ústavy Spojených států amerických, ve kterém je zakotven zákaz nucení svědčit sám proti

⁹¹ "a trial judge should not accept a guilty plea unless he has determined that such a plea was voluntarily and knowingly entered by the defendant," - Boykin v. Alabama, 395 U.S. 238 No. 642, U.S. Supreme Court, 1969. Dostupné z <http://supreme.justia.com/cases/federal/us/395/238/case.html>.

⁹² Brady v. United States, 397 U.S. 742, 1970. Dostupné z <http://supreme.justia.com/cases/federal/us/397/742/case.html>.

sobě, což se podle Bradyho obhajoby fakticky při sjednávání dohody o vině a trestu dělo.

6.3.3 Hunter v. Fogg

Federální odvolací soud v případě Hunter v. Fogg deklaroval v roce 1980 povinnost informovat o spodní hranici trestu, který může být udělen. Zároveň odmítl povinnost, aby byl obviněný informován o minimální době, kterou bude muset strávit ve vězení (tedy o době po které mu bude moci být trest prominut).

6.3.4 Případ Harryho Sieglera

Zajímavý a problematický je případ Harryho Sieglera z roku 1982. Pan Siegler byl souzen za vraždu a loupež. On trval na své nevině, ale když čekal na výrok poroty, byl nervózní a přijal nabídku prokurátora, který mu nabídl trest 60 let nepodmíněně s tím, že mu bude 20 let odpuštěno. Tuto nabídku přijal. Absurdním a známým se tento případ stal proto, že když pana Siglera odváděli od soudu, tak soudce dostal zprávu od poroty, že vynesla verdikt nevinen – bylo to tři minuty poté, co na základě dohody o vině a trestu se státním zástupcem přiznal vinu⁹³.

6.3.5 United States v. Rodriguez

Otázku rozdílu trestu, ke kterému je odsouzený odsouzen (při standardním řízení) oproti trestu, který je dohodnut řízení o dohodě o vině a trestu, řešil Nejvyšší soud Spojených států amerických v případě United States v. Rodriguez. V tomto případě bylo obviněno celkem šest osob za drogovou kriminalitu, kterou měli páchat v rámci zločinného spolčení. Polovina z obviněných přistoupila na dohodu o vině a trestu s tím, že tato dohoda byla sjednána pouze ohledně drog, se kterými jednotliví obvinění přímo zacházeli. Na rozdíl od těchto tří, kteří přistoupili na dohodu o vině a trestu, ostatní byli obžalováni z nakládáním s celkovým množstvím drog, které bylo u tohoto zločinného spolčení nalezeno. První obvinění, kteří přistoupili na dohodu o vině a trestu, si dohodli tresty do šedesáti měsíců nepodmíněně. Druzí obvinění, kteří na dohodu nepřistoupili, přestože páchali identickou trestnou činností a nebyly zde žádné zvláštní přitěžující okolnosti oproti prvním obviněným, byli odsouzeni k trestu 235 a 262 měsíců odnětí svobody

⁹³ It Just Wasn't Harry's Day - Three Minutes After Pleading Guilty, Jury Clears Him. *Herald-Journal*. 1982, Aug 20, 1982. Dostupné z: <http://news.google.com/newspapers?nid=1876&dat=19820820&id=fUUsAAAAIBAJ&sjid=qs0EAAAAIBAJ&pg=6636,4385783> s. A6 a ⁹³ INCIARDI, J.A. *Trestní spravedlnost*. Praha: Victoria Publishing, 1994. ISBN 80-85605-30-9, s. 374-378.

nepodmíněně a pan Rodriguez byl odsouzen k doživotnímu trestu. Nejvyšší soud Spojených států amerických konstatoval, že tyto tresty nejsou neústavní a nejedná se o trestání obžalovaného za jeho právo na řádný soudní proces⁹⁴.

6.3.6 Bordenkircher v. Hayes

V případě Bordenkircher v. Hayes se Nejvyšší soud USA řešil podobnou otázkou jako v předchozím případě – prokurátor obviněnému z trestného činu uvádění padělaných peněz do oběhu navrhl nepodmíněný pětiletý trest odnětí svobody v případě, že se přizná. Za tento trestný čin zákon stanovoval trestní sazbu od dvou do desíti let nepodmíněného odnětí svobody. Státní zástupce zdůraznil obviněnému, že pokud nepřijme jeho nabídku, tak bude obžalován jako recidivista a může mu být udělen až trest doživotního odnětí svobody, což se také stalo. Obhajoba to považovala za trestání obviněného za využití práva na spravedlivý soud a navrhovala zrušení tohoto rozsudku, jelikož byl porušen čtrnáctý dodatek ústavy. Nejvyšší soud došel k závěru, že ústava Spojených států porušena nebyla, jelikož obviněný byl řádně informován a byla to jeho zodpovědná inteligentní volba se takto rozhodnout. Jelikož potrestání obviněného jako recidivisty bylo v souladu s právem, není možné vyčítat prokurátorovi, že upozornil obviněného na možnost odsoudit jej za recidivu s cílem přimět obviněného přistoupit na jeho dohodu⁹⁵.

⁹⁴ United states v. Rodriguez 162 F.3D 135 (1ST CIR. 1998) UNITED STATES COURT OF APPEALS, FIRST CIRCUIT, 1998

⁹⁵ Bordenkircher v. Hayes - 434 U.S. 357, Supreme Court of the United States. Dostupné z: <https://supreme.justia.com/cases/federal/us/434/357/case.html>.

7. Závěr

Ve své diplomové práci jsem se zabýval institutem dohody o vině a trestu, který byl do našeho právního řádu zaveden relativně nedávno přijetím novely trestního řádu zákonem č. 193/2012 Sb., který nabyl v ustanoveních upravujících Jednání o dohodě o vině a trestu (§ 175a) a Návrh na schválení dohody o vině a trestu (§ 175b) účinnosti dne 1. 9. 2012 jako další z možných alternativních způsobů vyřízení některých trestních věcí.

Platnou právní úpravu jsem zhodnotil jak z hlediska jejích podstatných zákonných znaků, tak z hlediska jednotlivých podle mého názoru problematických ustanovení. Při psaní jsem k institutu dohody o vině a trestu zaujal kritický postoj, nepovažuji za vhodné jeho zavedení do českého právního řádu. Přestože je mnoho argumentů svědčících ve prospěch dohody o vině a trestu, domnívám se, že převažují argumenty proti tomuto institutu. Samotná myšlenka dohody o vině a trestu, tedy určité smlouvání ohledně výše trestu, respektive výměna práva na soudní proces za snížení trestu, mi nepřipadá správná. Toto snížení trestu není nadto v zákoně ani nijak upraveno. Snaha zákonodárce o zrychlení trestního řízení je nepochybně správná, nikoli však jím zvolený způsob, je mnoho jiných možností, které jsou podle mého názoru vhodnější.

Přestože přijetí institutu dohody o vině a trestu do českého právního řádu nepokládám z důvodu podrobněji rozvedených výše za vhodné, dospěl jsem k následujícím návrhům de lege ferenda:

- 1) Na jednání o dohodě o vině a trestu by měl být nárok a pouze pokud jsou zde určité speciální okolnosti, které způsobují nevhodnost jednání o dohodě o vině a trestu, tak by měl mít státní zástupce právo o dohodě o vině a trestu odmítnout jednat. Toto odmítnutí by měl mít povinnost odůvodnit. K tomuto návrhu více v kapitole 5.2.1 „Podmínky pro zahájení jednání o dohodě o vině a trestu“.
- 2) Nepokládám za vhodné, aby sjednání dohody o vině a trestu mělo být důvodem pro snížení trestu. Pokud se tak však má stát, tak se domnívám, že by bylo vhodnější upravit toto snížení v trestním zákoníku. Především stanovit jasná pravidla ohledně tohoto snižování, a aby zde nevznikaly disproporce mezi tresty dohodnutými a nedohodnutými, tak považuji za vhodné, aby v takovém případě soud přihlédl k tomu, že

obviněný měl zájem se na dohodě o vině a trestu dohodnout, tedy navrhl zahájení dohadování o vině a trestu, ale státní zástupce to odmítl. K tomuto bodu více v kapitole 5.2.7. „Vliv sjednání dohody o vině a trestu na druh a výměru trestu“.

- 3) Pokládám za vhodnější, aby soud měl možnost dohodu o vině a trestu schválit i v případě, že pokládá trest v ní uvedený za příliš přísný, s tím, že jej může změnit ve prospěch obviněného a státní zástupce by měl právo podat odvolání ohledně takto sníženého trestu.
- 4) Myslím, že by měla být zohledněna složitost sjednávání dohody o vině a trestu pro advokáty v advokátním tarifu. K tomuto bodu více v kapitole 6.4. „Odměna advokáta“.
- 5) Považuji za příhodnější, aby obviněný prohlašoval svoji vinu, jak ze samotného názvu institutu dohody o vině a trestu vyplývá, oproti současné úpravě, kde obviněný pouze prohlásí spáchání skutku. V opačném případě navrhuji změnu názvu institutu dohody o vině a trestu na institut dohody o spáchání skutku a trestu za něj. Respektive přejmenovat institut dohody o prohlášení viny a přijetí trestu na institut prohlášení spáchání skutku a přijetí trestu.
- 6) Návrh, aby bylo možnost uzavřít dohodu o vině a trestu u všech trestných činů, tedy na rozdíl od současné úpravy i u zvlášť závažných zločinů nepovažuji za vhodný. Myslím, že je správné, aby alespoň u nejzávažnějších trestných činů, bylo uzavírání dohody o vině a trestu omezeno pro možná rizika, která při aplikaci dohody o vině a trestu vznikají. Domnívám se však, že zákonodárce měl pečlivěji určit hranici toho, kde ještě lze dohodu o vině a trestu sjednat. Tím, že současná úprava vylučuje sjednání dohody o vině a trestu jen u zvlášť závažných zločinů, totiž zohledňuje pouze formu zavinění a horní hranici trestní sazby konkrétní skutkové podstaty. K tomuto bodu více v kapitole 5.2.6. „Prohlášení obviněného, že spáchal skutek, za který je stíhán“.

Právní úpravy dohody o vině a trestu v České republice a ve Slovenské republice a zaměřil jsem se na odlišnosti obou úprav.

Zároveň jsem i v hrubých rysech popsal tzv. „plea bargaining“ tak, jak je využíván v soudní praxi ve Spojených státech amerických. Domnívám se,

že forma dohovacího řízení aplikovaná ve Spojených státech amerických je do České republiky zcela nepřenositelná. Na některých soudních případech, které jsem ve své práci uvedl (příčemž většinu z nich akceptoval Nejvyšší soud Spojených států amerických), dokladuji absurdnost toho, jak může řízení, kde je využita dohoda o vině a trestu, vypadat. Jestliže jsem v této diplomové práci došel k závěru, že snížení trestu by nemělo být závislé na vůli obviněného se „dohodnout“, tak mi připadá naprosto nepatřičná praxe v USA, aby měl státní zástupce možnost schvalovat takové dohody o vině a trestu, o kterých ví, že jsou v rozporu se skutkovými okolnostmi nebo právní kvalifikací konkrétního deliktního jednání.

8. Resumé

This thesis deals with arguments for and against plea bargaining. The author concentrates on the present legal legislation of a plea deal. He takes up a critical attitude towards a plea agreement. The author doesn't consider a plea bargain acceptable in the Czech legislation. This thesis goes into arguments supporting an application of a plea bargain, but the author concludes that the arguments against a plea deal prevail. The author considers the idea of a plea arrangement (an agreement in a criminal case between the prosecutor and the defendant whereby the defendant agrees to plead guilty to a particular charge in return for some concession from the prosecutor. This may mean that the defendant will plead guilty to a less serious charge, or to one of several charges, or it may mean that the defendant will plead guilty to the original criminal charge in return for a more lenient sentence) wrong. He doesn't agree with a bargain for a severity of a punishment respectively a replacement of a fair trial for a reduction of a sentence. Moreover this reduction of a sentence is not regulated in the Czech legislation. The author thinks that the aim of the lawmaker to avoid a lengthy criminal trial is positive but there are other possible ways to reach it.

This thesis focus on the present legislation – on its fundamental features and dubious provisions, too. The author describes the legislation of the Slovak Republic and he deals with differences of both legal regulations. In spite of that he doesn't consider copping a plea acceptable in the Czech law, he makes several proposals de lege ferenda.

He gives examples of plea bargaining in the United States legal system. He thinks that a plea agreement in the form, in which exists in the United States of America, cannot be practiced in the Czech Republic. He focus on many warning examples where plea bargaining was used and most of these cases were approved by the Supreme Court of the United States of America.

The author of this thesis arrives at the conclusion, that a reduction of a sentence shouldn't depend on the will of the accused to bargain. He considers improper, that the prosecutor agrees such plea agreements, about which he knows that they are at a contrary to the facts of a case or the legal qualification.

I. Seznam literatury

Knižní

- ŠČERBA, Filip. Dohoda o vině a trestu a další prostředky racionalizace trestní justice. Vyd. 1. Praha: Leges, 2012, 128 s. Teoretik. 9. s. ISBN 978-808-7576-304.
- ŠTĚRBA, Vladislav. Penologie. Vyd. 1. Praha: Armex, 2007, Skripta pro střední a vyšší odborné školy. ISBN 978-80-86795-48-5X.
- ŠÁMAL, Pavel. Trestní řád: komentář. 7., dopl. a přeprac. vyd. C.H. Beck, 2013, xxii, Velké komentáře. ISBN 978-807-4004-650.
- ŠÁMAL, Pavel. *Základní zásady trestního řízení v demokratickém systému*. Vyd. 1. Praha: ASPI, 1999. 328-329 s. ISBN 80-859-6389-2.
- INCIARDI, J.A. *Trestní spravedlnost*. Praha: Victoria Publishing, 1994. 374 s. ISBN 80-85605-30-9.
- BOGIRA, Steve. Courtroom 302: A Year Behind the Scenes in an American Criminal Courthouse [e-book]. 2006 [cit. 2013-09-14]. ISBN 0679752064. Dostupné z: <http://www.amazon.com/Courtroom-302-American-Criminal-Courthouse/dp/0679752064>.
- SOUKUP, J.: Sebeobviňování a nepravdivá doznání. Praha: Ústav kriminalistiky Právnické fakulty UK, 1973.
- ČENTĚŠ, Jozef. Trestný zákon s komentářem. Žilina: Poradca podnikateľa, 2006, ISBN 80-889-3147-9. Dostupné z: http://www.gjar-po.sk/~gajdos/treti_rocnik/nos/trestny_zakon_s_komentarom.pdf.

Časopisecká

- VANTUCH, Pavel. K návrhu na prohlášení obžalovaného o vině. Trestní právo. 2006, č. 12.
- KORBEL, František: Aktuality, Soudní rozhledy 10/2012. 2012.
- JELÍNEK, Jiří. Dohodovací řízení v trestním procesu a otázky souvisící. Bulletin advokacie [online]. Praha: CODEX, 2012 [cit. 2013-09-13]. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/dohodovaci-rizeni-v-trestnim-procesu-a-otazky-souvisici>.

- ŠTĚPÁN, Jan. Některé rysy trestního řízení ve Spojených státech, Právo a zákonost č. 5/1991.

Ostatní

- JAMBOROVÁ, Lenka. Perspektivy dalšího využívání trestního příkazu jako tradiční procesní alternativy [online]. 2012 [cit. 2014-03-20]. Dostupné z: http://law.muni.cz/sborniky/dny_prava_2012/files/trestnepravniaalternativy/JamborovaLenka.pdf.
- MUSIL, Jan. Dohody o vině a trestu jako forma konsenzuálního trestního řízení. [online]. 2008 [cit. 2014-03-20]. Dostupné z: <Http://www.mvcr.cz/clanek/dohody-o-vine-a-trestu-jako-forma-konsenzualniho-trestniho-rizeni.aspx>.
- MUSIL, Jan. Rychlost trestního řízení. [online]. 2010 [cit. 2014-03-20]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/rychlost-trestniho-rizeni.aspx>.
- JELÍNEK, Jiří. Zásada rychlosti trestního řízení – balance a perspektivy. [online]. 2008 [cit. 2014-03-20] Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/zasada-rychlosti-trestniho-rizeni-balance-a-perspektivy.aspx>.
- Statistická ročenka české republiky 2012: 27-2. Pravomocná rozhodnutí soudu a průměrné délky soudního řízení. Ministerstvo spravedlnosti ČR [online]. 2012 [cit. 2013-09-02]. Dostupné z: [http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/9A002AD93B/\\$File/0001122702.xls](http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/9A002AD93B/$File/0001122702.xls).
- MIKULÁŠ, Klang. Soud zmírnil deři Klausova kancléře trest za tragickou nehodu. Idnes.cz [online]. 2012 [cit. 2014-02-26]. Dostupné z: http://praha.idnes.cz/magdalena-weiglova-dostala-podminku-d7n-/praha-zpravy.aspx?c=A120904_151300_praha-zpravy_klm.
- OPPEL, Richard. Sentencing Shift Gives New Leverage to Prosecutors. The New York Times [online]. 1998 [cit. 2013-09-15]. Dostupné z: <http://www.nytimes.com/2011/09/26/us/tough-sentences-help-prosecutors-push-for-plea-bargains.html?pagewanted=all>.
- Za vraždu Moniky († 36) zo Sniny sa zabijak dohodol na treste 18 rokov!. Cas.sk [online]. [cit. 2014-03-03]. Dostupné z:

<http://www.cas.sk/clanok/237372/za-vrazdu-moniky-36-zo-sniny-sa-zabijak-dohodol-na-treste-18-rokov.html> nebo Súd v Košiciach v stredu potvrdil dohodu o vine a treste, ktorú s prokurátorom dohodol Štefan B. (45) z obce Boťany. Cas.sk [online]. [cit. 2014-03-03]. Dostupné z: <http://www.cas.sk/clanok/252433/dohoda-o-vine-a-treste-potvrdena-stefan-dostal-za-vrazdu-skolacky-24-rokov.html>.

- TOMAN, Pavol a SAMAŠ, Ondrej. Problematika ukladania trestov v rámci dohodovacieho konania. *Justičná akadémia Slovenskej republiky* [online]. 2008 [cit. 2014-03-04]. Dostupné z: <http://www.ja-sr.sk/files/Problematika.doc>.
- PROKEŠ, J.: Praktické problémy aplikácie inštitútu dohody o vine a treste, *Justičná revue*, 63, č. 12, s. 1611-1620 nebo VRÁBLOVÁ, Miroslava Prvé poznatky z aplikácie inštitútu dohody o vine a treste. *Institut pro kriminologii a sociální prevenci* [online]. 2013 [cit. 2014-03-04]. Dostupné z: http://www.ok.cz/iksp/docs/aidp_131024v.pdf.
- Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže), ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 301/2005 Z. z., Trestný poriadok, ve znění pozdějších předpisů.
- Vyhláška ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů.
- Vyhláška č. 655/2004 Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky z 10. novembra 2004 o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb ve znění pozdějších předpisů.
- PARLAMENT ČR, Poslanecká sněmovna, *sněmovní tisk č. 510/2011*.
- Nález Ústavního soudu sp.zn. I.ÚS 554/04 ze dne 31. 3. 2005. Průtahy v trestním řízení a výše trestu (snížení trestu). Dostupné z <http://kraken.slv.cz/I.US554/04>.

- Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 29.11.2011, sp. zn. 28 Cdo 3545/2010. In: *Rozhodnutí a stanoviska Nejvyššího soudu* [online]. [cit. 11. 3. 2013]. Dostupné z: http://www.nsoud.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/WebSearch/97B44A202BBFD2E8C1257A4E00655445?openDocument&Highlight=0.
- Pokyn obecné povahy NSZ poř. č. 8/2009, o trestním řízení ve znění pozdějších předpisů, čl. 48a odst. 3 písmeno c.
- Sněmovní tisk Poslanecké sněmovny č. 746, 4. volební období., Parlament České republiky, 2005.
- Vládní návrh na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb. o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže), ve znění pozdějších předpisů, Sněmovní tisk 574/0 pro 5. volební období (2006-2010).
- Vládní návrh 510 z roku 2011 adresovaný Poslanecké sněmovně 6. volební období.
- Diskuzní setkání České národní skupiny Mezinárodní společnosti pro trestní právo (A.I.D.P) na téma „První poznatky z aplikace institutu dohody o vině a trestu“ 24. 10. 2013 15:30.
- Pozměňovací návrh. Sněmovní tisk 746/1. Parlament České Republiky. Poslanecká sněmovna. <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=4&ct=746&ct1=1>.
- Pavel Komár. Interview. In: Otázky Václava Moravce. Moderuje Václav MORAVEC. ČT24, 27. 1. 2013 13:05.
- DEVERS, Lindsey. Plea and Charge Bargaining Research Summary. Bureau of Justice Assistance U.S. Department of Justice [online]. 2011 [cit. 2014-03-14]. Dostupné z: <https://www.bja.gov/Publications/PleaBargainingResearchSummary.pdf>.
- Štatistická ročenka o činnosti prokuratúry Slovenskej republiky za rok 2006. GENERÁLNA PROKURATÚRA SLOVENSKEJ REPUBLIKY. [online].

- [cit. 2014-03-05]. Dostupné z: <http://www.genpro.gov.sk/statistiky/statisticky-prehľad-trestnej-a-netrestnej-cinnosti-za-rok-2006-1e01.html>.
- Štatistická ročenka 2006. MINISTERSTVO SPRAVODLIVOSTI SLOVENSKEJ REPUBLIKY. [online]. [cit. 2014-03-05]. Dostupné z: <http://www.justice.gov.sk/stat/roc/07/ta32.htm>.
 - Štatistická ročenka o činnosti prokuratúry Slovenskej republiky za rok 2007. GENERÁLNA PROKURATÚRA SLOVENSKEJ REPUBLIKY. [online]. [cit. 2014-03-05]. Dostupné z: <http://www.genpro.gov.sk/statistiky/statisticky-prehľad-trestnej-a-netrestnej-cinnosti-za-rok-2007-pdf-21-mb-3071.html>.
 - Štatistická ročenka 2007. MINISTERSTVO SPRAVODLIVOSTI SLOVENSKEJ REPUBLIKY. [online]. [cit. 2014-03-05]. Dostupné z: http://www.justice.gov.sk/stat/roc/08/01_trestna_agenda_2007.pdf.
 - Štatistická ročenka o činnosti prokuratúry Slovenskej republiky za rok 2008. GENERÁLNA PROKURATÚRA SLOVENSKEJ REPUBLIKY. [online]. [cit. 2014-03-05]. Dostupné z: <http://www.genpro.gov.sk/statistiky/statisticky-prehľad-trestnej-a-netrestnej-cinnosti-za-rok-2008-pdf-657-mb-305d.html>.
 - Štatistická ročenka 2008. MINISTERSTVO SPRAVODLIVOSTI SLOVENSKEJ REPUBLIKY. [online]. [cit. 2014-03-05]. Dostupné z: http://www.justice.gov.sk/stat/roc/09/I/I_2008.pdf.
 - Štatistická ročenka o činnosti prokuratúry Slovenskej republiky za rok 2009. GENERÁLNA PROKURATÚRA SLOVENSKEJ REPUBLIKY. [online]. [cit. 2014-03-05]. Dostupné z: <http://www.genpro.gov.sk/statistiky/statisticky-prehľad-trestnej-a-netrestnej-cinnosti-za-rok-2009-pdf-838-mb-3053.html>.
 - Štatistická ročenka 2009. MINISTERSTVO SPRAVODLIVOSTI SLOVENSKEJ REPUBLIKY. [online]. [cit. 2014-03-05]. Dostupné z: http://www.justice.gov.sk/stat/roc/10/I/I_2009.pdf.
 - Štatistická ročenka o činnosti prokuratúry Slovenskej republiky za rok 2010. GENERÁLNA PROKURATÚRA SLOVENSKEJ REPUBLIKY. [online]. [cit. 2014-03-05]. Dostupné z: <http://www.genpro.gov.sk/statistiky/statisticky-prehľad-trestnej-a-netrestnej-cinnosti-za-rok-2010-2b03.html>.

- Štatistická ročenka 2010. MINISTERSTVO SPRAVODLIVOSTI SLOVENSKEJ REPUBLIKY. [online]. [cit. 2014-03-05]. Dostupné z: http://www.justice.gov.sk/stat/roc/11/I/I_2010.pdf.
- Štatistická ročenka o činnosti prokuratúry Slovenskej republiky za rok 2011. GENERÁLNA PROKURATÚRA SLOVENSKEJ REPUBLIKY. [online]. [cit. 2014-03-05]. Dostupné z: <http://www.genpro.gov.sk/statistiky/statisticky-prehľad-trestnej-a-netrestnej-cinnosti-za-rok-2011-pdf-181-mb-303f.html>.
- Štatistická ročenka 2011. MINISTERSTVO SPRAVODLIVOSTI SLOVENSKEJ REPUBLIKY. [online]. [cit. 2014-03-05]. Dostupné z http://www.justice.gov.sk/stat/roc/12/I/I_2011.pdf.
- Štatistická ročenka o činnosti prokuratúry Slovenskej republiky za rok 2012. GENERÁLNA PROKURATÚRA SLOVENSKEJ REPUBLIKY. [online]. [cit. 2014-03-05]. Dostupné z: http://www.justice.gov.sk/stat/roc/13/stat_roc_2012.pdf.
- Štatistická ročenka 2012. MINISTERSTVO SPRAVODLIVOSTI SLOVENSKEJ REPUBLIKY. [online]. [cit. 2014-03-05]. Dostupné z: http://www.justice.gov.sk/stat/roc/13/stat_roc_2012.pdf.
- VRÁBLOVÁ, Miroslava Prvé poznatky z aplikácie inštitútu dohody o vine a treste. Institut pro kriminologii a sociální prevenci [online]. 2013 [cit. 2014-03-04]. Dostupné z: http://www.ok.cz/iksp/docs/aidp_131024v.pdf.
- NEJVYŠŠÍ STÁTNÍ ZASTUPITELSTVÍ. ZPRÁVA o činnosti státního zastupitelství za rok 2012. [online]. 2013 [cit. 2014-03-10]. Dostupné z: http://www.nsz.cz/images/stories/PDF/Zpravy_o_cinnosti/2012/7_NZN_603_2013.pdf.
- Poskytnutá informace podle zákona č. 106/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů od Nejvyššího státního zastupitelství [online], 10. 3. 2014, Skopal@nsz.brn.justice.cz.
- Důvodová zpráva k Vládnímu návrhu na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, Sněmovní tisk 510/0 pro 6. volební období (od 2010), s. 28, 29. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=6&CT=510&CT1=0>.

- VESELÁ, H. Dohoda o vině a trestu v USA, Německu a na Slovensku. [online] Parlament České republiky. Kancelář Poslanecké sněmovny. Parlamentní institut. Srovnávací studie č. 5.283, leden 2009, [cit. 13. 3. 2014]. Dostupné z <http://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=53057>.
- The Criminal Justice - STANDARDS and GOALS of the "National Advisory Commission Digested from A National Strategy to Reduce Crime". *Pennsylvania committee for criminal justice standards and goals* [online]. 1973 [cit. 2014-03-14]. Dostupné z: <https://www.ncjrs.gov/pdffiles1/Digitization/54466NCJRS.pdf>.
- Boykin v. Alabama, 395 U.S. 238 No. 642, U.S. Supreme Court, 1969. Dostupné z <http://supreme.justia.com/cases/federal/us/395/238/case.html>.
- Brady v. United States, 397 U.S. 742, 1970. Dostupné z <http://supreme.justia.com/cases/federal/us/397/742/case.html>.
- It Just Wasn't Harry's Day - Three Minutes After Pleading Guilty, Jury Clears Him. *Herald-Journal*. 1982, Aug 20, 1982. Dostupné z: <http://news.google.com/newspapers?nid=1876&dat=19820820&id=fUUsAA AAIBAJ&sjid=qs0EAAAIAI&pg=6636,4385783>.
- United states v. Rodriguez 162 F.3D 135 (1ST CIR. 1998) UNITED STATES COURT OF APPEALS, FIRST CIRCUIT, 1998.
- Bordenkircher v. Hayes - 434 U.S. 357, Supreme Court of the United States. Dostupné z: <https://supreme.justia.com/cases/federal/us/434/357/case.html>.